

DENMARK & SVERIGE • LEA TASTULA • IAML GÖTEBORG
TEKIJÄNOIKEUTTA • VIRO • KIRJASTOT.FI & MUSIIKKI

2006 4

INTERVALLI

2. Port Payé Finlande 119738

Intervalli

2006 4

Musiikkikirjastoalan aikakausjulkaisu

Suomen musiikkikirjastoyhdistys

PL 148, 01301 Vantaa

www.kaapeli.fi/~musakir

Irtonumero 7 euroa

Intervalli 2006

Musiikkikirjastoalan aikakausjulkaisu

ISSN 0785-2843 19. vuosikerta

Julkaisija Suomen musiikkikirjastoyhdistys r.y.

PL 148, 01301 Vantaa

www.kaapeli.fi/~musakir

musakir@kaapeli.fi

Sampo 800013-70058480

Päätoimittaja Heikki Poroila

Tikkurilan kirjasto

Lummetie 4, 01300 Vantaa

Puh. 09-8392 2201

e-mail heikki.poroila@gmail.com

Toimittaja Pentti Ronkanen

Äänekosken kaupunginkirjasto

Wessmanninkatu 2, 44100 Äänekoski

Puh. 014-5742 322 tai 040-841 0960

e-mail musasto@aanekoski.fi

Painopaikka Keski-Suomen Painotuote, Äänekoski 2006

Vuosikerta 25 euroa (ulkomaat 42 euroa), irtonumero 7 euroa

Sisältö 2006:4

Intervalli verkkoon / *Ulla Ikäheimo* 1

Ammatti: musiikin tietopalvelu / *Lea Tastula* 3

Göteborgissa puoli vuotta sitten / *Jaakko Tuohiniemi* 8

Opintomatka Tanskaan ja vähän Ruotsiinkin 13-36

Forspil / *Riitta Aalto-Koistinen & Pirjo Hakuni* 13

Kööpenhaminan pääkirjastossa / *Samuli Kunttu & Urpo Nylander* 14

Odensen musiikkikirjasto 2006 ja 2015 – asiaa ja fantasiaa / *Lea Tastula* 17

Ranskalainen visiitti Malmön kaupunginkirjastossa / *Jaakko Lind* 23

Piipahdus Frederiksbergin kirjatemppelissä ja musiikkiluolassa / *Taina Sahlander* 26

Gentofte – Alvar Aaltoa ja uusia työkaluja / *Markku Lehtikainen & Marko Niemelä* 28

Musiikkia verkosta – kirjasto maksaa viulut / *Juha Sutela* 29

Reunamerkintöjä musiikin luetteloinnista Tanskan ja Ruotsin malliin / *Ulla Ikäheimo* 33

Pulsar – uuden musiikin festivaali Kööpenhaminassa / *Mikko Ikkala* 34

Tekijänoikeusseminaarissa sanottua / toimittanut *Heikki Poroila* 37

Musiikkikirjastopalvelut Suomenlahden etelärannalla / *Pirjo Hakuni* 42

Vuoden 2006 hakemistot / toimittanut *Heikki Poroila* 44

Muutosten vuosi 2007 / *Heikki Poroila* 47

Kannessa Kööpenhaminan kaupunginkirjaston rullaportaati (kuva *Ulla Ikäheimo*)

Intervalli verkkoon

Tämä on nyt sitten viimeinen painettu Intervallin numero. Vuoden 2007 alusta lehti ilmestyy PDF-muotoisena, verkosta luettavana ja vapaasti tulostettavana. Vähän on haikea olo, vaikka faktat ovat selvät: painatuskulut ovat liian suuret yhdistyksen taloudelle, postitus ja tilausten käsittely on raskas prosessi, voimavaroja ja ihmistyövoimaa kannattaa käyttää järkevämmiin. Mutta lehti ei enää kopsahda postiluukusta tai ilmesty kirjaston pöydälle, junalukeminen pitää erikseen tulostaa. Leviäähän tieto uudesta numerosta varmasti kaikille halukkaille?

Käytin Suomen 89. itsenäisyyspäivän Intervallin yhdeksäntoista vuosikerran lueskeluun. Jännittävää oli seurata, milloin mainitaan ensimmäiset romput, milloin MP3, milloin verkkosivustot. Omaan työhistoriaan lehden teemoja oli myös hauska peilata – luettelointisääntöjä ja yhtenäistettyjä nimekkeitä lehdessä on vuosien varrella kiitettävästi jaettu käsitellä.

1980-luvulla musiikkikirjastoyhdistyksen jäsentiedotteita haluttiin laajentaa ja saada mukaan virallisten tiedotteiden lisäksi laajoja artikkeleita, keskustelua, pikku-uutisia, kaikkea ammattikuntaa kiinnostavaa, jota ei muissa lehdissä käsitellä. Vuonna 1988 ilmestyivät Intervallin ensimmäiset kaksi numeroa. Ykkösnumerossa näkyy jo selvästi tulevat trendit: Irmeli Hovi kirjoittaa laajan artikkelin *Yhtenäisyys atk-luetteloinnissa entistä tärkeämpää* ja Heikki Poroila kysyy *Miksi yhtenäistettyjä nimekkeitä?* Tieteellistä puolta edustaa Kari Kilpeläisen katsaus Sibeliuksen teosluettelon tekemiseen ja kansainvälisyyttä Heikin raportti IAMLin Japanin kokouksesta.

Lehdessä on selvästi korostunut käytännön näkökulma. Luettelointi, sisällönkuvailu, standardit, tietokannat, kirjastojärjestelmät on käsitelty moneen kertaan. IAMLin kansainväliset kokoukset on raportoitu tarkkaan. Mutta on myös luotu palvelupoliittisia linjauksia, mietitty musiikkikirjastojen tulevaisuutta ja katsottu kirjastoista muunkin musiikkielämän suuntaan. Lehdessä on aina ollut laajoja henkilöhaastatteluita, kirjastolaisten lisäksi olemme lukeneet ainakin säveltäjien, levykauppiaiden, muusikoiden ja tutkijoiden ajatuksista.

Jokainen päätoimittaja on tehnyt lehdestä vähän oman näköisensä. Mervi Luukanen aloitti, lehdessä on innostuneisuutta ja uuden luomisen tuntua. Elina Rauhalaan aikaan on tehty paljon kiertokyselyjä erilaisille kirjastoille, lehdessä kuuluu selvemmin kentän ääni. Maarit Koskela tuo näkökulmaa uusille alueille, kun

ammattikorkeakoulujen kirjastot tulevat mukaan. Maija Suhonen lanseeraa laajat teemanumerot ja löytää uusia kirjoittajia. Pentti Ronkanen tuo taas kentän ääntä esiin, myös Keski-Suomesta löytyy musiikkikirjastoja. Mutta koko ajan mukana on toimittajana Heikki Poroila, jonka aktiivisuutta me muut voimme vain ihmetellä ja kadehtia. Onkin oikeastaan ihme, että hän on ollut lehden päätoimittajana vasta vuodesta 2004 alkaen.

1990-luvun lopulla yhdistys sai tiedotuskanavakseen myös omat verkkosivut, ja vuosituhaten vaihteessa kehitettiin Kirjastot.fi-palvelujen Musiikkikanavaa. Tiedottamisen työnjakoa terävöitettiin 2004, kun Intervallin kokoa pienennettiin ja ajankohtaiset pikku-uutiset ja yhdistyksen viralliset asiat siirrettiin verkkoon. Ensi vuonna Musiikkikanava kehittyi edelleen Musiikkikirjastokanavaksi, sieltä löytyvät musiikkikirjastoyhdistyksen verkkojulkaisut ajankohtaisen aineiston ja haastattelujen lisäksi. Yhdistyksen sivuille jää virallinen yhdistysaineisto ja linkit kansainväliseen toimintaan. Intervalli on edelleen foorumi niille laajoille artikkeleille ja haastatteluille, jotka halutaan nostaa kaikkien luettavaksi – heidänkin, jotka eivät aina muista käydä Musiikkikirjastokanavalla.

Vuonna 1988 ensimmäisessä numerossa Mervi Luukkanen kirjoittaa: ”Tarvetta on jo vuosia ollut sellaiselle julkaisulle, joka yhdistäisi erilaisia musiikkikirjastoja ja musiikkiyhteisöjä sekä niissä toimivia ihmisiä. Tällä periaatteellahan on Suomen musiikkikirjastoyhdistys perustettu ja toiminut, ja tätä toimintaa tehostamaan on suunniteltu Intervalli – aikakausjulkaisu musiikkikirjastoammattikunnalle.” Hän jatkaa: ”Tavoitteena on kotoinen keskustelu- ja ideanvaihtoareena, jonne kuka tahansa on tervetullut ajatuksineen ja mielipiteineen, toivomuksineen ja kysymyksineen.” Ja lopuksi: ”Intervalliin tarkoitettujen juttujen ei tarvitse olla kirjallisen ilmaisun mestarinäytteitä, tärkeintä on ajatusten välittyminen, tarvittaessa vaikka puhelimitse. Tämä onkin KUTSU kaikille musiikkikirjastoihmisille ja muuten asiasta kiinnostuneille: tulkaa tekemään Intervalli-lehteä yhdessä kanssamme.” Nämä ajatukset ovat edelleen voimassa – nyt vain käytössämme ovat sekä nopeat postituslistat, Musiikkikirjastokanavan palstat että sähköinen Intervalli.

Ulla Ikäheimo

Ammatti: musiikin tietopalvelu

Lea Tastula, Pirjo Hakuni (kuvat) ja Heikki Poroila (kysymykset)

Tampereen kaupunginkirjastossa vietetään vuonna 2008 maamme ensimmäisen yleisten kirjastojen musiikkiosaston 50-vuotisjuhlia. Mukana tulee olemaan myös **Lea Tastula**, vuodesta 1984 Tampereella työskennellyt ammattilainen. Teimme Lealle muutamia sähköisiä kysymyksiä, myös ajankohtaisista syistä.

HP: *Kuulut Suomen musiikkikirjastoammattilaisten joukossa siihen kokeneimpaan kaartiin. Kertaisitko kuitenkin lukijoille tähänastisen kirjastourasi vaiheita?*

LT: Aloitin kirjastotieteen ja informatiikan opinnot Tampereen yliopistossa heti lukion jälkeen 1980-luvun alussa. Silloin en tiennyt musiikkikirjastoista mitään, mutta kirjasto vaikutti kiinnostavalta työpaikalta. Parina kesänä olin Kokkolan kaupunginkirjastossa kesätoissää ja harjoittelijana, mutta sitten päätin käytännön syistä jäädä myös kesäksi Tampereelle. Niinpä rohkaisin mieleni ja menin Tampereen kaupunginkirjastoon kysymään kesätoita. Minut ohjattiin vanhan kirjastotalon ullakolle apulaiskirjastonjohtajan työhuoneeseen. Hän kyseli minulta jotain ja siinä taisi tulla puheeksi, että olen harrastanut musiikkia, ja hän kysyi, tulisinko musiikkiosastolle sijaiseksi kesälomien ajaksi, kun sinne ei kukaan halua tulla. Minä olin tietysti heti valmis.

Aloitin musiikkiosastolla kesäkuussa 1984. Tein välillä kirjastovirkailijan ja välillä ”kirjastoamanuenssin” töitä, vaikka näin jälkeenpäin voin tunnustaa, että en minä silloin mitään osannut enkä mistään mitään tiennyt.

Viihdyin kuitenkin hyvin ja sain oppia kaikenlaista. Sen kesän jälkeen jäin sijaislistalle ja aina, kun joku sairastui vaikka vain päiväksi tai piti lomaa, töitä oli tarjolla! Välillä olin muuallakin kuin musiikkiosastolla, mutta vain lyhyitä aikoja. Sitten kun gradu-vaihe lähenei, oli ihan selvä, että aiheeni liittyy jollakin lailla musiikkikirjastotyöhön. Minua kiinnosti erityisesti neuvonta ja tietopalvelu. Jos en olisi itse tehnyt sitä työtä, en olisi koskaan keksinyt neuvontaa graduni aiheeksi. Hakunin Pirjo kannusti ja muu henkilökunta oli valmis osallistumaan aineiston keruuseen. Valmistuin 1988 ja heti sen jälkeen pääsin vakituiseksi kirjastonhoitajaksi pääkirjaston musiikkiosastolle ja täällä olen edelleen.

HP: *Millaista roolia musiikki henkilökohtaisessa elämässäsi näyttelee?*

LT: Nykyään olen musiikin kuuntelija, mutta lapsena soitin pianoa ja harmonia. Olen kotoisin Kaustiselta, mikä kertonee jotain musiikillisesta kasvuympäristöstäni. Musiikkiopistossa soitettiin klassista, mutta kotona myös kansanmusiikkia. Siskoni soitti viulua ja alttoviulua, veljeni trumpettia. Soitimme paljon yhdessä, siskoni kanssa erityisesti kansanmusiikkia. Musiikkielämä oli hyvin aktiivista ja Kaustisella vaikuttivat esim. sellaiset opettajat kuin Juha Kangas ja Mauno Järvelä, jotka kannustivat oppilaitaan soittamaan myös kansanmusiikkia klassisen rinnalla. Joka kylässä oli ainakin yksi kansanmusiikkiyhtye. Siihen aikaan soitettiin vielä perinteiseen tyyliin. Teini-iässä soittaminen jäi vähemmälle, mutta kävin kuitenkin Kaustisen musiikkilukion. Opiskeluaikana en juuri soitellut, koska piano jäi kotiin. Nykyään olisi taas mahdollisuus soittaa, mutta harjoittelu on jäänyt ja taidot ovat ruostuneet, kun on niin paljon muuta tekemistä. Nuotinlukutaidosta on kuitenkin ollut todella paljon hyötyä työssäni.

Kuuntelen kaikenlaista musiikkia, minulla ei ole mitään suosikkilajia: joka lajista voi löytää helmiä. Tällä hetkellä minulla on lainassa Murray Perahian CD *Songs without words*, josta pidän kovasti. Myös *Slown Pronto!* kuulostaa hyvältä. Nyt haluan antaa kiitosta: Aksentista saa hyviä kuunteluvihjeitä. Minusta se on todella hyvä apuväline musiikin valinnassa, koska se on niin monipuolinen. Toisinaan mikään musiikki ei innosta, toisinaan taas löytyy jotain, jota on pakko kuunnella monta kertaa. Pidän erittäin paljon esim. Gotan Projectin uusimmasta CD:stä *Lunático* ja Frigg-yhtyeen levystä *Keidas*. Siinä on Antti Järvelän upea sovitus *Peltoniemen Hintriikin surumarssista*. Konserteissa käyn silloin tällöin, viimeksi Campanella-kuoron hienossa adventtikonsertissa Tampereen tuomiokirkossa. Ja nyt on taas aika ottaa esille suosikkijoululevyni Anne Sofie von Otterin *Home for Christmas*.

HP: *Onko musiikkikirjastotyö Tampereella erilaista kuin Oulussa tai Helsingissä?*

LT: En tiedä, millaista musiikkikirjastopalvelu on muualla kuin Tampereella, mutta tässä on ilmeisesti mahdollisuus kehua omaa osastoaan. Meidän vahvuuksia ovat tietopalvelu, laaja nuottikokoelma ja asiantunteva henkilökunta.

HP: *Teit melkein 20 vuotta sitten tutkimuksen neuvonnasta musiikkikirjastossa. Millä tavalla neuvonnan maailma on tänä aikana muuttunut, kuinka osuvia tuolloiset johtopäätökset ovat 2000-luvun musiikkikirjastossa?*

LT: 20 vuodessa eniten ovat muuttuneet musiikin tiedonhaun apuvälineet: kortistojen, lauluhakemistojen ja sisällysluettelohakemistojen tilalle ovat tulleet tietokannat ja niiden kanssa eletään on line -ajassa. Aineistoa on paljon enemmän, eikä enää tyydytä vain oman kirjaston kokoelmaan, vaan aineistoa etsitään vaikka mistä. Asiakkaiden kysymykset ovat vaikeutuneet, koska helpoimpiin kysymyksiin he pystyvät löytämään vastauksen itse.

Apuvälineet ovat parantuneet ja mahdollistavat sellaista, mitä 20 vuotta sitten toivoin, esim. dokumentin osana julkaistujen teosten etsiminen on nykyään vaivattomampaa, mutta ei täysin ongelmaton. Olen edelleen samaa mieltä esim. neuvonnan ja tietopalvelun käsitteistä ja kysymystyypeistä. Minua kiinnostavat erityisesti tunnistustehtävät eli sellaiset asiakkaiden kysymykset, joista puuttuu jokin olennainen tieto tai joihin sisältyy jotain virheellistä tietoa. Minusta tuntuu, että näitä on nykyään entistä enemmän. Olen myös kiinnostunut tiedonhaun prosessista: miten asiakkaan kysymys käännetään musiikin kielelle ja edelleen kirjasto(järjestelmä)n kielelle ja miten haku etenee. Aiheesta on juuri valmistumassa Elina Mäntysen gradu, jonka aineisto on kerätty täältä.

Käsittelin gradussani lyhyesti myös musiikkiaineiston ominaisuuksia (yksi dokumentti sisältää useita teoksia ja mahdollisia hakuelementtejä voi olla useita) ja olen jatkanut musiikin ja musiikkiaineiston ominaisuuksien pohtimista tietopalvelun kannalta. Alkusysäyksenä oli Hakunin Pirjo, joka antoi minulle tehtäväksi miettiä harjoittelijoita varten, miksi musiikin tiedonhaku on sellaista kuin se on. Olen käyttänyt näitä pohdintoja hyväkseni esim. juuri harjoittelijoiden ohjauksessa ja työpaikkakoulutuksessa talon sisällä Pirjon kanssa. Tietopalvelu on edelleen ehdottomasti kiinnostavinta musiikkikirjastotyössä.

HP: *Yleisradion Fono-tietokanta on tulossa kaiken kansan käyttöön vuoden vaihteessa. Olet ollut pitkään Fonon käyttäjä kirjastossa ja päässyt loppuvaiheessa vielä hiomaan musiikkikirjaston ammattilaisena Fonon käyttöliittymän yksityiskohtia. Mitä uutta ja hyödyllistä Fono.fi tuo musiikkikirjastojen palveluihin tai suoraan kansalaisille?*

LT: Fono.fi on vielä niin keskeneräinen, että en pysty tässä vaiheessa sanomaan, mitä uutta ja hyödyllistä se mahdollistaa. Fono.fi:n hakuominaisuudet eivät tule olemaan yhtä hyvät kuin BRS-Fonossa. BRS on se tietokantajärjestelmä, jolla nykyinen Fono eli Yleisradion äänitearkisto toimii. Fono sisältää tietoja Yleisradion äänitteistä: koti- ja ulkomaisista ja musiikki- ja puheäänitteistä. Osa äänitteistä on luetteloitu järjestelmän vanhaan versioon, osa uuteen, joten vanhat ja uudet tietueet ovat erilaisia.

Kaikki BRS-Fonon tiedot ovat Fono.fi:n käytettävissä, esimerkiksi jokaisesta kappaleesta on mainittu säveltäjä, sanoittaja (myös alkuperäinen), sovittaja, esittäjä(t) rooleineen ja kappaleen nimen eri muodot (alkuperäinen nimi, joskus myös alkusanat, osien nimet, taidemusiikin vieraskielisten teosten suomenkieliset nimet). Musiikkia voi etsiä myös aiheen mukaan. Osa tiedoista on selväkielisessä muodossa, osa koodeina.

Moni asia on BRS-Fonossa eri lailla kuin kirjastojen tietokannoissa. Esimerkiksi taidemusiikissa ei käytetä samanlaisia yhtenäistettyjä nimekkeitä kuin kirjastoissa, opusnumerot kirjoitetaan pisteen kanssa (esim. op.75), ”luokitus” on erilainen, henkilöiden nimet on voitu translitteroida eri tavalla, ü = ue jne. Koska tietokanta on laaja, tulosjoukossa on helposti satoja viitteitä.

Fono.fi:n hyödyllisyys tulee riippumaan siitä, mitä tietoja voi hakea ja millä tavalla ja mitä tietoja näytetään hakutuloksissa ja millä tavalla. Oma panokseni on tähän mennessä rajoittunut pieniin yksityiskohtiin, esim. tekijöiden roolien määrittelyyn ja lajilistan muokkaamiseen. Seuraavaksi pitäisi miettiä, mitkä kentät näytetään ja mitkä jätetään piiloon. Toivon, että Fono.fi toimisi samanlaisena hakuteoksena kuin BRS-Fono tähän asti: siitä voi tarkistaa jonkin asian nopeasti ja sen jälkeen voi jatkaa hakua muualta.

HP: *Tamperelaiset ovat hakeneet projektiavustusta hankkeelle, jolle olette antaneet nimen ”Musiikkia aiheesta”. Kysymyksessähän on pitkään vanuneen ”Surua ja sirkusta” –palvelun uusi tuleminen. Millaisia ajatuksia teillä on ollut hankkeen sisällöstä ja toteutustavasta?*

LT: Emme ole vielä ehtineet miettiä asiaa yksityiskohtaisesti, mutta todennäköisesti tulossa on jotain samantapaista kuin ne listat, jotka löytyvät jo nyt musiikkiosaston nettisivulta kohdasta *Musiikkia aiheen mukaan* (www.tampere.fi/kirjasto/musiikki/21mviit.htm). Olen tehnyt niitä aina silloin tällöin pääasiassa instrumentaalisesta taidemusiikista, mutta mukana on myös jonkin verran laulu-

musiikkia. Niiden tarkoituksena on helpottaa tiedonhakua, kun asiakas tulee kysymään esimerkiksi meri- tai vesiaiheista musiikkia, ja tehdä taidemusiikkia tutuksi. Muita aiheita ovat esim. linnut ja muut eläimet, vuodenajat, Kalevala, kulkuneuvot ja jouluk.

Listoista näkee säveltäjän nimen ja teoksen nimen yhtenäistetyssä muodossa, jotta sitä olisi helppo etsiä kirjastojen tietokannoista. Joskus olen laittanut säveltäjän syntymä- ja kuolinvuodet näkyville tai lisätietoja teoksesta tai lajitellut teoksia. Listat perustuvat meidän omaan kokoelmaan: mitä meillä on tai on joskus ollut. Ylläpidän näitä listoja eli kun tulee vastaan jotain uutta, lisään listalle, tai kun huomaan, että yhtenäistetty nimeke on muuttunut, muutan sen myös listalle. Aluksi listat eivät olleet verkossa ollenkaan, vaan vain tiedostoina ja paperiversioina, mutta sitten ajattelimme, että ne kannattaisi laittaa verkkoon. Ne toimivat meillä näyttelyjen perustana eli joka kuukausi teen jonkin listan tai otan esille jonkin vanhan listan ja kerään esille CD:t, joilla on listalla mainittuja teoksia, ja laitan julisteen kera esille. Listan paperiversioita laitan myös esille, jos joku haluaa ottaa mukaansa. Verkosta niitä voi tulostaa kuka tahansa. Uusimmat ovat PDF-muodossa ja niissä on jokin kuva alussa.

Jos *Musiikkia aiheesta* –hanke toteutuu, se rakennetaan Kirjastot.fi:n valmiille tekniselle alustalle, joten ihan mikä tahansa ei ole mahdollista. Olen ajatellut, että se sisältäisi ensisijaisesti viitteitä instrumentaaliseen taidemusiikkiin aiheen mukaan. Aiheet voivat olla mitä vain. Ne voivat liittyä sävellyksen nimeen tai lempinimeen tai sävellyksen osan nimeen tai tunnelmaan tai taustatietoihin. Listoja tehdessäni olen aina ajatellut sellaista aihetta, josta varmasti löytyy aineistoa runsaasti, mutta tässä hankkeessa niin ei tarvitse ajatella. Tämäntyyppinen luettelo ei tule koskaan valmiiksi, joten jos sitä halutaan pitää yllä, sen pitäisi olla yksinkertainen päivittää. Siksi olen ajatellut, että viitteen tiedoiksi riittäisi säveltäjän nimi ja teoksen nimi yhtenäistetyssä muodossa. Joissakin tapauksissa lisätiedot voivat olla paikallaan. Otan mielelläni vastaan kommentteja, toiveita ja ideoita!

HP: *Pääkaupunkiseudun musiikkikirjastot ovat jo vuosia tiivistäneet yhteistyötään. Uusimpana ideana on yhdistää ja keskittää kirjastojen musiikkisivut, jotta käyttö ja löytäminen asiakkaille helpottuu ja laatukin siinä sivussa paranee. Voisiko tällainen yhteistyö saada vastakaikua myös Suomen vanhimpiin ja suurimpiin musiikkikirjastoihin kuuluvan Tampereen henkilökunnassa?*

LT: Ehdottomasti kannatettava ajatus!

HP: *Millaisena sinä näet yleisten musiikkikirjastojen tulevaisuuden? Vieläkö asiakkaita neuvotaan musiikkiosaston tiskin takaa vuonna 2026?*

LT: Tunnustan, ettei optimismini ulotu vuoteen 2026. Tiskin takana ei ole kehtään, koska tiskiä ei enää ole eikä musiikkiosastoakaan. Musiikkikirjat ja nuotit, joita vielä on, eivät tarvitse omaa osastoa. Muuta vanhaa aineistoa (esim. CD-levyjä) on vielä jossakin suljetussa varastossa saatavilla, esim. Vantaalla, mutta CD-soittimet eivät ole kovin yleisiä. Uusi musiikki, sekä nuotit että äänitteet, julkaistaan vain verkossa maksaville asiakkaille eikä kirjastoilla ole mitään tekemistä sen kanssa. Kirjastot voivat välittää verkon kautta vain tekijänoikeudellisesti vapaata musiikkia, jota asiakkaat voivat tallentaa kotonaan tai tulostaa, jos on kysymyksessä nuotti. Yleisten kirjastojen puolesta verkkojakelun hoitaa Helsingin kaupunginkirjasto, joten asiakkaat käyttävät tätä valtakunnallista palvelua. Kirjastoja on olemassa, mutta paljon vähemmän kuin nykyään, sillä kuntien rahatilanne on huono ja palvelut on pyritty keskittämään suuriin yksikköihin. Musiikin tietopalvelu hoidetaan keskitetysti verkon kautta – Tampereelta?

Göteborgissa puoli vuotta sitten

Jaakko Tuohiniemi (teksti ja kuva sivulla 11)

IAML:n jokavuotiset kansainväliset kokoukset ovat aina niin hurjan erilaisia ja siltikin niin kovin samanlaisia. Tiettyjen vuosittain ja kolmivuositain toistuvien rituaalinomaisten rutiinien ohella tarjolla on käytännön työhön vaikuttavaa tietoa, pohdintoja, tuttavuuksia jne. Osallistujalta vaaditaan hyvää onnea löytää pettävästi runsaudensarvelta vaikuttavasta kokonaisuudesta kokousannin todelliset helmet. Mitä useamman kerran on paikalla ollut, sitä harvemmassa huikaisevan säväyttävät sisällölliset uutuudet ovat, mutta vastaavasti sitä kotoisammaksi itsensä ulkomaisen kollegojen seurassa tuntee.

Tänä vuonna pitkästä aikaa juhannusviikolla järjestetty kokous oli Göteborgissa. Kaupunki oli (ja on) kaunis, erittäin kaunis, ja kokouspaikaksi Musiikkiakatemian tilat olivat hyvin toimivat. Järjestelytkin oli hoidettu aivan ensiluokkaisesti. Lähtökohdat onnistuneelle kokoukselle olivat siis kunnossa.

Sekalainen seurakunta

Vuoden 2006 IAML-kokoukselle oli leimaa-antavinta, että edustettuna oli perinteisen musiikkikirjastoväen ohella myös musiikintutkijoita ja ehkä tavallista runsaammin musiikin tiedotuskeskusten henkilökuntaa; tämä oli ensimmäinen kerta,

kun IAML, IMS (Kansainvälinen musiikkitieteellinen seura) ja IAMIC (Kansainvälinen musiikin tiedotuskeskusten liitto) pitivät yhteiskokouksen. Kansaa oli-kin Göteborgiin tullut huomattavan paljon, lähes 400 henkeä. Osallistuminen Suomesta sen sijaan oli harmillisesti kovin rajoittunutta jääden alle kymmeneen henkeen.

Läsnäolo kokouksessa ei suinkaan ole välttämättömyys, jos viitseliäisyyttä riittää saman tiedon kaivamiseen muualta. Göteborgin IAML:n osalta se ei ole edes vaikeaa, suuri osa kokouksen esitelmistä kun löytyy myös verkosta kokouksen www-sivuilta (www.smbf.nu/iaml-iamic-ims2006/ > programme). Alle olen koonnut muutamia omakohtaisia kokemuksia pohjustukseksi sivulla vierailua varten.

Kokouspaikan viihtyisä ulkoilmakahvila (Kuva Avo Kartul)

Avaus

Tervetuliaissanojen ja eräiden käytännön muistutusten saattamana alkoi kokous IAMIC:n puheenjohtajan Roland Sandbergin esitelmällä ”nykymusiikin” – tässä uusimman länsimaisen taidemusiikin – asemasta erityisesti kirjastoissa. Itse asiassa koko kokouksen otsaakkeenakin oli *Contemporary classical music*, vaikka aiheeseen ei halutessaan törmännyt viikon aikana kuin satunnaisesti. Sandberg tietysti toivoi kirjastoiltakin yhä suurempaa panosta aikamme taidemusiikin edistämisessä. Hurja pyyntö ainakin suomalaisittain, jos miettii mihin suuntaan nykyinen kulttuurirelativistinen (ja taiderelativistinen) suuntautuneisuutemme on kirjastojakin viemässä. Taidemusiikki on ahtaalla ja vielä ahtaammalla sen modernistiset luomukset – jos tosin vähemmän lainattuakin kuin (pahin) päivänpop... Kyllä suurten kaupunkien kirjastoista löytyy uusinta (suomalaista) nykymusiikkia, mutta muualla voi tilanne olla jo toinen.

Sandbergin teknologillisen esitelmän jälkeen oli *Information session*, suuri joukko mitä erilaisimpia pikkuaihelmia. Pohjanoteerausta en voi olla mainitsematta, se kun kuvastaa niin täydellisesti suuren kansainvälisen organisaation toimi-

mattomuutta. D. W. Krummelin *Guide for dating early published music: a manual of bibliographic practices* -kirja (1974) on ollut loppuunmyyty jo kauan, ja nyt IAML:n kokouksessa esitettiin työryhmän perustamista pohtimaan, pitäisikö kirjasta kenties ottaa uusintapainos perinteisin menetelmin tai verkkojulkaisuna tai peräti laatia siitä uudistettu laitos! Jotakin varmasti asialle voisi ja pitäisikin tehdä, mutta että kansainvälinen työryhmä pohtimaan mitä se jokin olisi!

Klassisia istuntoja

“Swedish archives at home and abroad” -otsikon alle kootut esitelmät kuvastavat IAML:n kokousta perinteisimmillään. Professori Erik Kjellberg kertoi aavistuksen kuivakkaasti Upsalan yliopiston korvaamattoman arvokkaasta Düben-kokoelmasta ja sen luettelointiin liittyvistä kysymyksistä. Tuolloin vasta valmisteilla ollutta tietokantaa lupailtiin vapaaseen käyttöön tänä syksynä, ja lupaus myös piti. Mainittu DCDC-tietokanta löytyy osoitteesta www.musik.uu.se/duben/Duben.php. Tavanomaisesta kirjastoluettelosta se eroaa monin tavoin, kun samaan luetteloon on pitänyt saada mukaan ei vain kattavat tiedot sävellyksistä vaan myös käsikirjoitusten laatijoista jne. DCDC:stä löytyy esimerkiksi paljon sellaista luetteloijille tärkeää tietoa, jota *Grove music online*n mukaan suppeista teoslistauksista on turha hakea. Pröystäilevä ulkoasu on korvattu kunnon sisällöillä. Suosittelen tutustumaan.

Aivan toista tyyppiä edustivat Erik Näslundin ja Mathias Auclairin aiheeltaan kovin kapea-alaiset, mutta esittelytavaltaan kiehtovat esitelmät Tukholman tanssimuseon ja Pariisin oopperan kokoelmissa olevista *Ballet suédois*’n peruista. Rekonstruoituine tanssiesityksineen (sentään vain videolta) ja pukukuvineen kuulijat upotettiin 1920-luvun pariisilaisen modernismin pyörteisiin. Kiinnostavaa, mutta ehkä ei arjen työn kannalta sittenkään järkevää hyödyllistä.

R...

IAML:n parhaimmat saavutukset ovat korvaamattomat R-hankkeet. Tänä vuonna RIPM täytti pyöreitä vuosia, ja kokonainen juhlaistunto oli omistettu tälle jättiläissaavutukselle. H. Robert Cohen, “RIPM:n isä”, esitteli tätä suuren mullistuksen vallassa olevaa hanketta. (Muistutukseksi vielä, että RIPM on vuosina 1800–1950 ilmestyneiden musiikkilehtien artikkelien viiteluettelo.) Perinteisimmillään RIPM:iä on käytetty puhelinluettelon kokoisina niteitä, joita on sarjassa ilmestynyt jo kaksisataa nimekettä. Tulevaisuus on kuitenkin sähköinen, ja jo hyvän aikaa tietokantamuodossa saatavilla ollut RIPM alkaa pikkuhiljaa muuttua kokotekstiaineistoksi.

Cohenin tarjoamassa esittelyssä tuleva super-RIPM näyttäytyi kokotekstien käsittelyn kannalta kehittyneemmältä kuin mitä esimerkiksi kotoinen *Historiallinen sanomalehtikirjasto 1771-1890* on tällä hetkellä: sanahaut johtavat suoraan tarkkoihin osumiin – eivätkä vain yleensä lehden sivulle – ja osuman sisältävät artikkelit ovat graafisesti korostettuina. Aineistosta on myös saatavilla teknisesti erilaisia versioita, mustavalkoisia, harmaasävyisiä, jopa väreissä skannattuja.

Avokätisten säätiöiden taloudellisen tuen siivittämänä aiotaan nyt tehostaa kokotekstiaineistojen saamista; kaikki on kuulemma tervetullutta: alkuperäisaineisto, valokopiot, mikrofilmit jne., jotka voidaan skannata ja koodata tarpeelliseen muotoon RIPM:n aikaansaavassa toimistossa.

Huomattavasti tätä nostattavaa tilaisuutta ankeampaa oli, kun RILMin “business meetingissä” piti kertoa Suomen tallennustilanteen ongelmallisuudesta. Jo joitakin vuosia olen yrittänyt saada ihmisiä innostumaan RILM-tallennuksesta, mutta turhaan. Suomen vuotuiset tallennusmäärät ovat edelleen lähellä olematonta. Ehkä muutoksen tuulet ovat ilmassa, sillä Sibelius-Akatemia on myöntänyt Suomen musiikkitieteelliselle seuralle avustuksen tähän työhön. Yliopistojen välisessä köydenvedossa seura heitti pallon Jyväskylään, jossa kuulemma on joku tallennuspuuhaan halukas palkattavaksi.

Ei vain puhetta musiikista

Oman kiinnostavuutensa IAML:n kokouksia kohtaan tuo niiden sosiaalinen ohjelma, siis konsertit ja keskiviikkoretki. Jostain oudosta syystä retket eivät koskaan tunnu suuntautuvan kirjastoihin, vaan aina jonnekin aivan muualle, kuten museoihin ja metsiin. Konsertit sen sijaan ovat erinomainen tapa valistaa kokousväkeä mukavuuden muodossa. Tavallisesti niissä esitellään kokousmaan musiikkia, niin uutta kuin vanhaakin. Göteborgissa saimme kuulla ensin pohjoismaista modernismia kaupungin rakennustaiteellisiin helmiin luettavassa konserttitalossa, ja sitten kirkkokonsertissa 1600-luvun kamari- ja laulumusiikkia jo mainitun Düben-kokoelman kätköistä. Ja tietysti esitelmien yhteydessä on mitä moninaisimpia ääniesimerkkejä, tosin äänitteiltä, ja olipa Göteborgissa tarjolla päiväsaikaan performanssikonserttikin.

Suurin osa kokouksen asioista on musiikkiin soivana todellisuutena suoranaisesti liittymätöntä, vaikka tietysti lopulta siihen kytkeytyykin. Omat intohimoni kohteet ovat – yllätys, yllätys – sidoksissa luettelointiin ja sisällönkuvailuun. Yhtenäistetyistä musiikkinimekkeistä on IAML:n kokouksissa puhuttu aina, jos ei erityisen runsaasti muuta kuin formaattien kannalta, niin ainakin käytävillä kollegojen kanssa. Göteborgissa aiheelle oli oma istuntonsa, mutta alan olla vakuuttunut siitä, että puhuminen on jo käynyt turhaksi. Ulkomailla ymmärretään meidän “RISM-tyylisiä” yhtenäistettyjä nimekkeitämme yhtä vähän kuin mitä täällä halutaan mennä mukaan ehkä väkisinkin tulossa olevaan yhdysvaltalaiseen teoslinkitystapaan. Maa-ilmat eivät kohtaa, jos niiden ei haluta kohtaavan.

Tuttua ja turvallista – vai jo tylsäksi käynyttä?

Kokonaisvaikutelma kokouksesta on näin jälkikäteen katsottuna kovin kahtalainen. Toisaalta kaikki oli tehty valtavan hienosti ja toimivasti, mutta itseäni alkoi rutiininomaisuus vaivata. Kenties ne monet kerrat, jotka olen ehtinyt IAML:n kokouksessa käydä, riittävät jo hetkeksi. Ensimmäiset kokoustamiskerrat tarjoavat eniten kaikin tavoin. Joten te, jotka ette vielä kertaakaan ole tutustuneet IAML-perheeseen, osallistukaa ainakin ensi syksyn *Music – Politics – Libraries* -kokoukseen Helsingissä, niin voitte saada hieman tuntumaa. Ehkä innostutte kauemmaksikin musiikkikirjastoasiain tähden.

Jaakko Tuohiniemi ja Aurika Gergeleziu Göteborgissa (Kuva Avo Kartul)

Opintomatka Tanskaan – ja vähän Ruotsiinkin

Suomen musiikkikirjastoyhdistys ja Kirjastoseuran musiikkityöryhmä järjestivät marraskuussa 2006 neljän päivän tutustumismatkan kahden naapurimaan musiikkikirjastoihin. Hankalienkin alkuvaiheiden jälkeen kiinnostus matkaa kohtaan oli niin suuri, ettei kaikkia halukkaita meinattu saada mukaan. Mutta ei hätää! Matkalta tahattomasti ja tahallaan jääneille tarjoilemme seuraavilla sivuilla laajan valikoiman matkakokemuksia, joitakin kuvia ja muutamia pohdintoja. Lisää kuvia – värillisiä – löytyy mm. osoitteesta www.lasipalatsi.fi/~urpo/tanska.

Tämän kokonaisuuden juttujen saamisen varmisti Riitta Aalto-Koistinen – kiitos siitä! –, jonka kutsua kuultiin mielestäni ilahduttavan vilkkaasti. Juuri näin pitää muualla opittu ja nähty tuoda kotomaahan kollegoille, olivat kokemukset sitten myönteisiä, kielteisiä tai jotain siltä väliltä. Lukekaa! – HP

Forspil

Riitta Aalto-Koistinen & Pirjo Hakuni

“Keskusteltiin Pirjo Hakunin esittämästä ajatuksesta, että yhdistys ryhtyisi yksinään tai yhteistyössä muiden kanssa järjestämään ammatillista matkaa Ruotsiin ja Tanskaan. Sovittiin, että Pirjo jatkaa asian valmistelua hallituksen periaatteellisen myönteisen kannan turvin”. (Ote Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen hallituksen kokousmuistiosta 22.4.2005.)

Idea matkasta Tanskaan ja Ruotsiin syntyi jo syksyllä 2004 sattumakohtaamisessa Kirjasto 10:ssä, kun yhdessä ihastelimme Odensen musiikkikirjaston tulevaisuusvisiota. Kirjastotoimenjohtaja Maija Berndtson oli tuonut visiota esittelevän kirjan tuliaisina matkoiltaan ja Riitta oli vaikuttunut sen sisällöstä. ”Eikös me lähdetä katsomaan ja kuulemaan, mitä siellä oikein tehdään ja ajatellaan.” Tiesimmehän Tanskan eturivin musiikkikirjastomaaksi Suomen ja USA:n rinnalla.

Myös Kirjastoseuran musiikkityöryhmä antoi asialle periaatteellisen kannatuksensa ja jälkimmäisen puheenjohtaja Heli Pohjola ryhtyi tehokkaasti organisoimaan toteutusta seuran ja matkatoimiston kanssa. Riitta kirjoitteli kirjeitä Tanskaan ja Ruotsiin, Ole Bisberg Århusista antoi vinkkejä ja sähköpostit kulkivat vilkkaasti Helsingin, Raision ja Tampereen välillä, kun mietittiin toteutusajankohtaa, tutustumiskohteita ja matkustusvaihtoehtoja yms. Parhaimmalta tuntui lopulta majoittua Kööpenhaminaan ja tehdä sieltä käsin matkoja. Kohteiksi valikoituivat lopulta Kööpenhaminan pääkirjasto, Odensen musiikkikirjasto, Malmön kaupunginkirjasto sekä Frederiksbergin ja Gentoften kirjastot.

Kirjastoseura antoi ryhmällemme (suunniteltu koko 12) 3000 euroa opetusministeriön avustusta, joka sovittiin jaettavan tasan kaikkien lähtijöiden kesken. Varsinaisten matkakulujen hankkiminen jäi jokaisen lähtijän itsensä tehtäväksi.

Matkasta tiedotettiin Kirjastot.fi –sivustolla ensimmäisen kerran toukokuussa 2006. Melkoinen järkytys odotti meitä kesälomien jälkeen elokuun puolivälissä: vain kaksi ihmistä oli ilmoittautunut matkalle ja vähintään 10 tarvittaisiin! Eikö Tanskalla olekaan vetovoimaa? Tampereelta lähti ”kai olet lähdössä” –sähköpostivetoa musiikkikirjastoihmisille ”Hangosta Petsamoon”, ja jo alkoi ilmoittautumisia tulla. Pelkokin kouraisi sydänelästä – entäs jos halukkaita tulee enemmän kuin mukaan voidaan ottaa. Vähältä piti, mutta lopulta saatiin kolme lisäpaikkaa, ja kaikki 15 halukasta mahtuivat sekä lentokoneeseen että hotelliin. Riitta urakoi vielä monet postit tarkkoine ohjelmavahvistuksineen, aikatauluineen, kohdekirjastojen www-osoitteineen ja aamulla 6.11. lähdettiin.

*Riitta Aalto-Koistinen, Markku Lehtikainen, Satu Lund ja
Susanne Buus-Pedersen pohdinnassa (Kuva Ulla Ikäheimo)*

Kööpenhaminan pääkirjastossa

Samuli Kunttu & Urpo Nylander

Kööpenhaminan pääkirjasto (Krystalgade 15) sijaitsee vanhassa tavaratalossa viidessä eri kerroksessa. Pohjakerroksen aulasta nousta liukuportaita (katso kansikuva!) ylös ensimmäiseen kerrokseen, josta alkavat varsinaiset aineistokerrokset. Vaikka avara aula antaakin kirjastotilaan ilmavuutta, ovat itse osastot kuitenkin hieman turhan täyteen ahdetun oloisia. Toisaalta lievä ahtaus ja pieni nuhrisuus luovat kirjastoon jollain tapaa kodikkaan ja helposti lähestyttävän ilmapiirin. Kodikasta tunnelmaa lisäävät myös asiakkaiden eväät, joiden tuominen kirjastoon tuntuu olevan normaali käytäntö. Melko hauskalta näytti eräskin iäkäs ja tyylikkäästi harmaantunut herra, jolla oli sanomalehden lisäksi edessään vähintään puolen kilon pala emmentalia, jota hän innolla mutusteli.

Myös kirjaston lastenosasto oli viihtyisä ja käyttäjiensä näköinen. Lattioilla oli suuria tyynyjä lueskelua ja löhöilyä varten. Lapset saattoivat lisäksi lainata erilaisia rooliasuja leikkeihin. Kööpenhaminassa, kuten muissakin tanskalaisissa kirjastoissa näytti olevan myös yllättävän paljon lainattavia konsoli- ja tietokonepelejä, eivätkä kaikki pelit olleet suinkaan vain lapsille.

Musiikkiaineisto löytyy Kööpenhaminassa kirjaston ylimmästä kerroksesta osastolta, jonka nimi on taide ja musiikki. Musiikin ja muiden taiteiden sijoittamiseen samalle osastolle törmää harvemmin suomalaisessa kirjastomaailmassa, mutta ajatus ei ole lainkaan hassumpi. Taidekerroksen kokoelmiin sisältyvät musiikki, teatteri, ooppera, baletti, elokuvat, valokuvaus, kuvataiteet, muotoilu, arkkitehtuu-

ri ja vieläpä antiikki. Voi helposti kuvitella laajemman taideosaston lähentävän musiikki- ja kirja-aineiston parissa työskentelevää henkilökuntaa ja tuovan työskentelyyn uusia näkökulmia. Osaston sisällä aineistot on kuitenkin sijoitettu melko perinteisesti toisistaan erilleen.

Taideosasto herätti kuitenkin ajatuksia – ehkä ideaa voisi viedä vieläkin pidemmälle. Olisiko esimerkiksi renessanssiajan taidetta käsittelevän kirjallisuuden ja renessanssimusiikin sijoittaminen samalle alueelle mahdollon ajatus? Asiaksnäkökulmasta taidekerros näytti sellaisenaankin hyvin toimivalta idealta. Taidekirjojen selailu musiikkia kuunnellen onnistuu mukavasti ilman eri osastojen välillä juoksemista ja nojatuoleilla istuen voi vaikkapa katsella elokuvia isolta ruudulta. Suomessa ja Tanskassakin muutamissa kirjastoissa asiakkaille tarjolla olevaa mahdollisuutta luoda itse musiikkia studiotoiloissa ei Kööpenhaminan pääkirjastossa ollut.

Samuli ihmettelee tanskalaisten pehmytmuovisia CD-koteloita. Niitä saattaa piakkoin alkaa näkyä myös pääkaupunkiseudun joissakin kirjastoissa.
(Kuva Ulla Ikäheimo)

Kokoelmatyön ja lainauksenvalvonnan osalta huomio kiinnittyi ainakin näin pääkaupunkilaisesta HelMet-näkökulmasta erityisesti kahteen asiaan – CD-levyjen koteloihin ja varausten noutoon itsepalveluna. Kööpenhaminassa, kuten muuallakin Tanskassa CD-levyt ovat esillä ja lainattavissa ohuissa muovikoteloissa tai paremminkin taskuissa. Taskuissa on mukana tekstiliitteet ja levyt ovat helposti asiakkaiden selailtavissa ollessaan hyllyssä kansi näkyvissä. Muovitaskut eivät tietenkään suojaa levyä aivan yhtä hyvin kuin perinteinen kovamuovinen kotelo, mutta toisaalta taas itse kotelo kestää käytössä paremmin. Myös musiikkiosastojen henkilökuntaa varsinkin suuremmissa kirjastoissa melkoisesti rasittava koteloiden availu jää pois, kun taskun sisältö voidaan varmistaa oikeaksi yhdellä vilkaisulla. Ohuiden taskujen hyllyttäminen on tosin henkilökunnan kokemusten mukaan hankalampaa kuin kovamuovisten koteloiden.

Varausten nouto itsepalveluna näytti myös olevan vallitseva käytäntö niin Kööpenhaminassa kuin muuallakin Tanskassa. Asiakas yksinkertaisesti noutaa saapuneen varauksensa varaushyllystä ja lainaa sen automaattilla. Oman varauksensa tunnistaa niteen väliin laitetusta lappusesta, josta löytyy varaajan nimi tai

varausnumero. Intimiteettisuoja on järjestetty siten, että asiakkaan on mahdollista käyttää itse valitsemaansa nimimerkkiä. Silmämääräisesti arvioituna järjestely näytti toimivan mukavasti ja henkilökuntakin vaikutti tyytyväiseltä. Myöskään mitään mainittavaa hävikkiongelmaa ei ole esiintynyt.

Äänitteitä Kööpenhaminan kaupunginkirjastossa on yhteensä noin 150 000 eli kokoelma on suurin piirtein saman kokoinen kuin Helsingin kaupunginkirjastossa. Tarkempia lainaustilastoja ei kirjastoa esitelleellä Susanne Buus-Pedersenillä ollut esittää, mutta hän totesi musiikkiaineiston muodostavan suuren osan kaikista lainoista.

Varsinaisen kirjastokierroksen lisäksi Susanne esitteli Tanskan tekijänoikeuslainsäädäntöä kirjastojen näkökulmasta ja perehdytti meitä lisäksi tanskalaisten kirjastojen tarjoamiin verkkomusiikkipalveluihin. Lainsäädäntö Tanskassa on tietyiltä osin Suomen vastaavaa tiukempi, ja musiikkikirjastoväen suhtautuminen lainsäädäntöön analyyttisen kriittistä. Susanne kritisoi myös Tanskassa käytössä olevaa neljän kuukauden karenssia, joka koskee kaikkea uutta musiikkiaineistoa. Erityisesti hän koki karenssista olevan kiusaa lapsille ja nuorille. Tanskalaisten musiikkikirjastojen erikoisuus on myös netmusik.dk eli verkossa oleva kansallinen jakelualusta lisensoidulle verkkomusiikille. Asiakkaat voivat siis ladata verkosta musiikkia itselleen kirjaston tietokannan kautta. Tiedosto säilyy asiakkaan koneella yhden viikon. Erityisen tyytyväisiä eivät tanskalaiset kollegat Susannen mukaan systeemiin tuntuneet olevan. Järjestely on kirjastoille varsin kallis, valikoimat suppeat, teknisiä ongelmiaakin on ollut ja homma toimii muutenkin hyvin pitkälle levy-yhtiöiden ehdoilla. Hieman tyytyväisempiä ainakin Kööpenhaminassa tunnuttiin olevan kirjastojen tarjoamaan sheetmusic.now -nimiseen nuottien latauspalveluun, jonka valikoimien kehittämiseen musiikkikirjastojen henkilökunnalla on ollut mahdollisuus osallistua.

Tavanomaisesta kirjastovierailusta ehkä hieman poiketen päivä Kööpenhaminan pääkirjastossa ei jäänyt ainoastaan yksipuoliseksi informaation vastaanottamiseksi, sillä Mikko Ikkala ehti esitteleään tanskalaisille myös Helsingin kaupunginkirjastossa toteutettua digiprojektia. Kyseessä on pilottiprojekti, jossa on tutkittu musiikin levittämistä verkossa kirjastojärjestelmän puitteissa. Sopivat levyt on digitoitu, siirretty MP3-formaattiin ja luetteloitu kirjaston aineistotietokantaan, josta asiakkaat voivat ladata ne vapaasti omalle tietokoneelleen.

Tarkempaa tutustumista varten:

www.bibliotek.kk.dk/ Kööpenhaminan kaupunginkirjasto

www.antipiratgruppen.dk/ Tanskalaista tekijänoikeusasiasia

www.musikbibliotek.dk/ Kirjastojen musiikkiportaali

www.netmusik.dk Kirjastojen musiikin latauspalvelu

www.bibliotekernesnetmusik.dk/noder/ Nuottien latauspalvelu

www.lib.hel.fi/fi-FI/musiikkisivut/digimusa/ Helsingin digiprojekti

*Matkalaisten keskellä tanskalaiseen tapaan polkupyöräänsä nojaten musiikki-
osaston hoitaja Charlotte Cathrine Pedersen, jonka punainen takki ei valitettavasti
näy tässä mustavalkoisessa versiossa! (Kuva Ulla Ikäheimo)*

Odensen musiikkikirjasto 2006 ja 2015 – asiaa ja fantasiaa

Lea Tastula

Odense sijaitsee Fynin saarella noin 1,5 tunnin junamatkan päässä Kööpenhaminasta. Tanskan kolmanneksi suurimmassa kaupungissa on 186 000 asukasta. Odense on satusetä Hans Christian Andersenin kotikaupunki, ja siellä on myös säveltäjä Carl Nielsenin museo. 15 km:n päässä kaupungista on Nielsenin lapsuudenkoti, joka toimii myös museona. Meidän tutustumiskohteemme oli kuitenkin Odensen musiikkikirjasto, joka on yksi Pohjoismaiden suurimmista. Siellä meitä opasti musiikkikirjaston johtaja Charlotte Cathrine Pedersen.

Odensen musiikkikirjasto marraskuussa 2006

Odensen musiikkikirjasto sijaitsee kaupungin keskustassa Brandtin alueella erillään pääkirjastosta, joka toimii samassa rakennuksessa kuin rautatieasema. Alueella toimi aiemmin suuri tekstiilitehdas Brandts Klædefabrik, joka lopetti toimintansa 1970-luvulla ja rapistui. Nyt vanhoja rakennuksia on kunnostettu ja

Intervalli 2006 4 [17]

uusia rakennettu ja rakentaminen jatkuu. Alueesta on tehty taide- ja kulttuuri-keskus. Tiloja vuokrataan kahviloiksi, putiikeiksi ja kulttuurikäyttöön ja yksi vuokralaisista on Odensen musiikkikirjasto.

Punaruskea kirjastorakennus on otettu käyttöön vuonna 1991. Alakerran julkisivua hallitsee pitkä rivi suuria ikkunoita, yläkerta yksi valtavan iso neli-ruutuinen ikkuna. Vastapäätä kirjastoa on suosittu kahvila, jossa mekin ruokailimme, ja aukion ympärillä on muita liikkeitä ja kulttuuritiloja.

Kirjaston alakerta on yhtä suurta tilaa, samoin yläkerta. Alakerran toisessa päässä on konserttitila, johon mahtuu noin 100 kuulijaa, ja toisessa päässä palvelutiski, mutta Charlotte Pedersen kertoi, että juuri tämä puoli on tarkoitus purkaa ja muuttaa toisenlaiseksi lähiaikoina.

Alakerrassa sijaitsee myös kirjaston äänitysstudio, jota voivat käyttää ilmaiseksi kaikki odensealaiset. Siellä voi tehdä omaa musiikkia studion laitteilla ja ohjelmilla ja tehdä esim. oman CD-levyn. Siellä voi myös äänittää akustisia soittimia tai laulua. Käyttäjille ei luvata, että teknistä apua olisi koko ajan saatavilla. Heiltä edellytetään jonkinlaista musiikin ja tietotekniikan tuntemusta. Uudet käyttäjät voivat varata kirjastosta ajan studion käytön opetukseen.

Kirjaston konserttitila on ahkerassa käytössä. Kirjasto järjestää siellä kaikenlaisia musiikkiin liittyviä yleisötilaisuuksia yhdessä muiden yhteisöjen kanssa. Tänä syksynä ohjelmistossa on esim. nukketeatteriesitys Mozartin elämästä (nukketeatteri Svantevit), laulaja-lauluntekijä Franka Abrahamsenin konsertti, 80-lukulainen kulttuuriyö (yhteistyössä Cafe Biografen ja Brandts Brugerforeningin kanssa), vuosittainen *Spil dansk dag* 26.10., jolloin kirjastossa voivat esittää tanskalaista musiikkia kaikki halukkaat paikalliset säveltäjät, yhtyeet, orkesterit, kuorot ja solistit ja kirjaston flyygeli on käytettävissä, luento Mozartin musiikin terveydellisistä vaikutuksista (Med Mozart i medicinskabet) ja tanssija Ingrid Kristensenin ilta, jolloin hän kertoo tulevasta tanssiesityksestään. Osa tilaisuuksista on pääsymaksu ja moni tilaisuus alkaa vasta kirjaston sulkemisaikan jälkeen. Charlotte Pedersen korosti, että kirjaston pitää näkyä ja sen pitää olla fyysinen kommunikaatiokeskus samalla tavalla kuin internet on virtuaalinen keskus.

Yläkerrassa on varsinainen musiikkiaineisto: kirjat, nuotit, CD-levyt, DVD-levyt ja videot. Aineisto on sijoitettu niin, että saman musiikin lajin äänitteet, kirjat ja nuotit ovat lähellä toisiaan. CD-hyllyjen yläpuolella on tilaa nuoteille ja kirjoille. Keskellä avaraa tilaa on kirjastonhoitajien palvelupöytä ja asiakkaille kahdeksan työasemaa. Ne on sijoitettu kolmelle pyöreälle pöydälle ja niitä voi varata. Nopeimmat tietokoneet ovat asiakkaiden käytössä.

Kirjasto järjestää myös musiikin tiedonhakuun liittyviä kursseja, joihin voi ilmoittautua etukäteen. Yksi kurssi kestää 1,5 tuntia. Tänä syksynä tarjolla on kolme kurssia: musiikin haku kirjaston omasta tietokannasta, haku musiikki-aiheisista tietokannoista (esim. Bibliotekernes Netmusik, Sheetmusicnow.com, Sangindeks ja Grove Music Online) sekä internet ja musiikki.

Odensen musiikkikirjasto on nimekemäärältään Tanskan suurin musiikkikirjasto. Siellä on panostettu erityisesti CD-levyihin, joita on kokoelmassa noin 90000. Ilmeisesti ne ovat kovassa käytössä, koska niitä ei näyttänyt olevan mitenkään valtavasti hyllyissä. Toisaalta pieneen tilaan on saatu mahtumaan paljon CD-levyjä, kun ne eivät ole alkuperäisissä koteloihinsa, vaan levy ja lipuke on laitettu läpinäkyvään muovipussiin. Tämä tapa oli käytössä kaikissa niissä kirjastoissa, joissa kävimme, myös Malmössä. CD-levyt eivät myöskään ole tavallisissa kirjahyllyissä selkä katsojaan päin, vaan samantyyppisissä hyllyissä kuin levykaupoissa: kansi katsojaan päin selailtavissa. Asiakkaan ei tarvitse kyykistellä eikä kurkotella.

CD-pussin yläreunassa on kuja paperiliuskalle, jonka väri ilmaisee karkeasti musiikin lajin ja hyllypaikan. Musiikin laji näkyy CD-pussissa myös kirjoitettuna (esim. operaer, orkestermusik, kammermusik, jazz, rock), mutta luokkanumeroita ei ollenkaan. Myöskään kirjaston tietokannassa luokkanumeroita ei näy ollenkaan CD-levyjen hakutuloksissa, vaan aineiston sijainti määritellään näillä lajinimillä (esim. ”Placering Rock” tai tarkemmin ”Placering Dansk rock”). Lajeja vastaavat värit näkyvät kirjaston pohjapiirroksessa (www.odensebib.dk/upload/odensebib/musikbiblioteket/grundplangitter.pdf). Esimerkiksi laulumusiikin ja oopperan väri on punainen, kamari- ja orkesterimusiikin ja yksittäisten soittimien väri on sininen. Käytössä ei siis ole koko Tikkurilan värikartta, vaan muutama selkeä väri ja lisäksi tietysti tavalliset opasteet. Tämä käytäntö on varmasti asiakasystävällisempi kuin meidän pitkät numerosarjamme.

Odensen musiikkikirjaston henkilökuntaan kuuluu 14 työntekijää, joista puolet on kirjastonhoitajia. Kirjasto on auki maanantaista perjantaihin klo 10-18 ja lauantaisin klo 10-14. Aukioloaika vaikuttaa lyhyeltä, mutta esim. tiedonhaun kurssit ja monet tilaisuudet alkavat vasta aukioloajan jälkeen. Koska Odensen musiikkikirjasto on yksi niistä keskuskirjastoista, jonka täytyy palvella koko maata tietyn aineiston osalta, se saa valtiolta enemmän rahoitusta kuin kunnalta.

Tanskan tekijänoikeuslain mukaan kirjastosta (tai kaverilta) lainatusta CD-levystä ei saa valmistaa digitaalista kopiota, mutta itse ostetun saa kopioida yksityiseen käyttöön. Kulttuuriministeri Brian Mikkelsen on saanut aikaan ns.

karenssiajan uusille CD-levyille: niitä ei saa lainata kirjastoista ennen kuin neljä kuukautta on kulunut julkaisemisesta. Niitä voi kyllä varata ja kuunnella kirjastossa karenssiaikana. Tarkoitus on rajoittaa laitonta kopiointia ja lisätä levyjen myyntiä. Kirjastot vastustivat hanketta, mutta säädös tuli voimaan helmikuussa 2005. Ilmeisesti asiakkaat ovat kiltisti sopeutuneet tilanteeseen. Kirjaston henkilökunnalle karenssiaika teettää lisätyötä.

Tässä niitä on, levy-yhtiöiden unelmien mukaisia kirjaston CD-levyjä. Ei saa lainata neljään kuukauteen, ei saa kopioida edes omaan käyttöön. Näin siis Tanskassa, mutta ei ainakaan vielä Suomessa.
(Kuva Ulla Ikäheimo)

Tulevaisuudennäkymiä

Odensen musiikkikirjastossa on tehty yhdessä taiteilijaryhmä van Goghin kanssa ja mm. valtion kirjastoviranomaisten tuella suunnitelma tulevaisuuden musiikkikirjastosta (Vision for Odense Music Library, www.soundart.dk). Se ulottuu vuosille 2005-2015 ja se on tehty vuonna 2004. Charlottemme on yksi tekijöistä. Tarkoitus on, että suunnitelman ideat toteutetaan vähitellen ja että suunnitelman ideat ovat kaikkien Tanskan kirjastojen käytettävissä. Rahoitusta haetaan säätiöiltä ja sponsoreilta.*

Suunnitelma koskee mm. kirjaston tiloja ja sisustusta, aineiston fyysistä ja digitaalista välitystä ja kirjaston visuaalista identiteettiä: nettisivuja, opasteita, valaistusta jne. Tarkoitus oli miettiä, miten fyysiseen kirjastoon vaikuttaa se, että musiikki muuttuu digitaaliseksi ja että ihmiset voivat ladata musiikkia suoraan verkosta, jolloin verkosta tulee vaihtoehto fyysisille tallenteille. Myös kirjasto muuttuu fyysisestä virtuaaliseksi, mutta fyysinen kirjasto ei lakkaa olemasta, vaan sen ja virtuaalikirjaston välille täytyy luoda yhtenäisyyttä: jos on käynyt kirjaston nettisivuilla, myös fyysinen kirjasto tuntuu tutulta paikalta.

Seuraavaksi kuvittelen, miltä Odensen musiikkikirjastossa näyttää sitten, kun suunnitelman ideat on toteutettu eli noin 10 vuoden kuluttua.

Olen taas Odensessa ja menossa musiikkikirjastoon, joka nettisivujensa ja kuulopuheiden perusteella vaikuttaa erittäin elinvoimaiselta ja innostavalta paikalta. Oikeastaan kenenkään ei tarvitsisi mennä fyysiseen kirjastoon ollenkaan, sillä kirjaston nettisivuilta löytää lähes kaiken tarvitsemansa. Verkossa on tarjolla myös monia muita musiikkiin liittyviä palveluita, mutta kirjaston nettisivut pärjäävät hyvin kilpailussa: sieltä löytää mielenkiintoisia kuunteluvinkkejä ja näkökulmia musiikkiin ja kirjaston tietokanta on helppokäyttöinen.

Mitä syitä ihmisillä on mennä kirjastoon? Tietysti joskus täytyy käydä palauttamassa lainattu fyysinen aineisto tai hakemassa varattu aineisto ja usein samalla kertaan tulee katselleeksi ympärilleen ja löytääkin jotain kiinnostavaa lainattavaa. Kirjasto on toiminut innoituksen lähteenä ennenkin, mutta nyt se pyrkii tuomaan aineistoa esille uudella ja yllättävällä tavalla. Kirjastossa on hyvät musiikin kuuntelumahdollisuudet ja sieltä saa asiantuntevaa henkilökohtaista palvelua musiikkikirjastonhoitajilta, joista kukin on erikoistunut johonkin musiikin lajiin.

Koska kaikkea on tarjolla eikä varsinaista aineiston valintaa enää ole, kirjastonhoitajasta on tullut tarinankertoja, jonka tehtävä on tuoda esille teoksia, jotka muuten jäisivät huomaamatta. Hänen pitää osata kertoa teosten taustoista ja yhteyksistä. Hänellä pitää olla omia mielipiteitä musiikista ja hän myös tuo julki mielipiteensä. Jotkut asiakkaat tulevat kirjastoon opiskelemaan, koska siellä on niin paljon aineistoa ja hyvät työasemat käytettävissä. Jos haluaa oppia tiedonhakua, kirjastosta saa apua. Siellä voi myös tavata muita ihmisiä ja seurustella tai viettää aikaa omassa rauhassa. Kirjasto järjestää runsaasti kaikenlaisia tapahtumia ja tilaisuuksia, joista se tiedottaa aktiivisesti.

Kirjastorakennus näyttää tutulta. Lähellä rakennusta olen yllättäen kuulevinani sykkiviä ääniä, jotka häipyvät, mutta kuuluvat taas toisessa kohdassa kirjaston edustalla. Ikkunan näyttötaulusta näen, että kirjaston musiikkisalissa on illalla tanssiteatteriesitys, jossa musiikkina on kirjaston äänitystudiossa tehty teos. Musiikki kuuluu silloin myös kirjaston ulkopuolella ja esitystä voi seurata myös kirjaston nettisivuilta. Teksti vaihtuu ja kertoo, että musiikkisalissa on myös tanskalaisen jazzin historiaan liittyvä näyttely. Sama näyttely löytyy myös kirjaston nettisivuilta.

Pienessä eteisessä liikkeeni saavat taas rakennuksen soimaan: kuin keväinen jää kumartelisi. Ei mitään piippausta eikä piipitystä! Kuuloaistini herkistyy. Alakerrassa vasemmalla on musiikkisali ja sen vieressä äänitysstudio. Hissin lähellä on kuutionmuotoinen äänieristetty kuunteluhuone, jonne on menossa neljä kuuntelijaa. Siellä voi myös katsella elokuvia ja keskustella samanaikaisesti. Kuvatallenteet sijaitsevat kuunteluhuoneen vieressä.

*Lea Tastula siirtymässä kymmenen vuotta myöhäisempään Odensen musiikkikirjastoon.
(Kuvat Ulla Ikäheimo, manipulaatio Heikki Poroila)*

Oikealla ikkunoiden vieressä on ihmisiä työpöytien ääressä. Heillä on käytettävissään monipuoliset työasemat kuulokkeineen. Asiakas voi esim. tehdä hakuja kirjaston omasta ja muista tietokannoista, käyttää internetiä, tekstinkäsittelyä ja sähköpostia ja tulostaa ja kuunnella musiikkia ja katsella musiikkivideoita. Hän voi siirtyä heti toiminnosta toiseen: hausta kuunteluun ja kuuntelusta lukemiseen, fyysisestä virtuaaliseen ja tutusta tuntemattomaan.

Kiipeän portaita yläkertaan. Portaikkoa koristaa värikäs taideteos, kuin lasimaa-laus, ja valkoiselle seinälle on heijastettu pieniä tietoiskuja kirjastosta: paljonko kokoelmassa on nimekkeitä, kuinka monta eri musiikin lajia, kuinka monta teosta kukin asiakas keskimäärin lainaa vuodessa.

Yläkerrassa on lisää työpöytiä työasemineen. Vasemmalla ovat nuotit ja musiikki-kirjallisuus hyllyissään, oikealla CD-levyt selailtavissa massiivisissa mustissa laareissa, jotka on valaistu sisältäpäin. Tuntuu kuin vaeltaisi aarrekammiossa. CD-levyjä on siis edelleen olemassa, vaikka uusi musiikki julkaistaan verkossa ja myös kirjasto välittää verkkomusiikkia asiakkailleen. Hyllyjen väleissä on puoliksi läpinäkyviä seinämiä, joilla on esillä asiakkaiden ja kirjastonhoitajien laatimia suosikki- ja inhokk-listoja. Yhdellä seinällä on vierekkäin kuvat Carl Orffin *Carmina burana* -CD-levyn kannesta ja Berliinin olympialaisista, molempien alla lukee: "Saksa 1936".

Äärimmäisenä oikealla on olohuone, jonka korvanmuotoiselle sohvalle muutama asiakas on istahtanut lepäämään. Jotkut lukevat musiikkilehtiä. Katosta roikkuu suuri diskopallo - vai onko se moderni versio kattokruunusta? Lattian yläpuolella näyttää leijuvan arabeskikuvioinen matto. Onko se oikea matto vai pelkkää valoa?

Kirjastonhoitaja löytyy helposti: hänen pöytänsä on keskellä tilaa ja se on selvästi merkitty. Kysyn häneltä, mikä olisi tyypillistä tanskalaista populaarimusiikkia, sellaista, jonka kaikki tanskalaiset tietävät ja jota tällainen kypsään ikään ehtinyt naisihminen saattaisi kuunnella. Hän kertoo tanskalaisen musiikin kaanoniin kuuluvista muusikoista ja näiden teoksista ja suosittelee Kim Larsenia. Hän etsii nopeasti tietokannasta Kim Larsenin tuotannon ja näyttää levyesittelyjä, joita kirjastonhoitajat ovat kirjoittaneet. Hän suosittelee levyä *Værsgo* vuodelta 1973. Levyn tiedoissa on pieni pohjapiirros levyhyllyistä ja siihen on merkitty, mistä hyllystä levy löytyy. Äkkiä joku sanoo: "Jaaazzz" ja säikähdän. Sitten huomaa lintuhäkin, josta ääni tuli. Siellä istuskelee lintu, joka kirjastonhoitajan mukaan sanoo tämän ainoan sanansa suositun näyttelijän Dirch Passerin äänellä. Täällä osataan yllättää!

Levy löytyy helposti ja kysyn, missä voisin kuunnella sitä. Kirjastossa on useita erilaisia kuuntelumahdollisuuksia. Voi kuunnella kuunteluhuoneessa yhdessä kavereiden kanssa tai musiikkisalissa suurella joukolla, mutta nämä vaihtoehdot eivät nyt sovi minulle. Voi kuunnella myös langattomilla kuulokkeilla ja liikkua samalla kirjastossa tai istua työaseman ääressä. Koska haluan keskittyä musiikin kuunteluun rauhassa, valitsen kuuntelutuolin, joita on kolme vierekkäin ja jotka on sijoitettu yläkerran suuren ikkunan eteen siten, että kuuntelija voi katsella ulos ikkunasta. Tuoli kätkee kuuntelijan sisuksiinsa. Laitan levyn soimaan ja kuulokkeet korville ja keskityn kuuntelemaan.

Kaiken uuden tekniikan ja visuaalisuuden alta tunnistan vanhan tutun musiikkikirjaston. Tästä modernista kirjastosta jäin kuitenkin kaipaamaan yhtä asiaa: harjoitus-tiloja tavallisille musiikin harrastajille, jotka eivät ole vielä (tai koskaan) valmiita esiintymislavalle tai levyttämään, vaan jotka haluavat soittaa tai laulaa vain omaksi ilokseen tai kaverin kanssa.

Myöhemmin iltapimeällä, kun kirjasto on suljettu, näen, miten valo vaeltaa kirjaston sisällä ja valaisee hetkeksi ikkunan toisensa jälkeen. Saman valoilmion voi nähdä myös kirjaston nettisivuilla. Vaikka fyysinen kirjasto on kiinni, virtuaalikirjasto on aina auki ja sykkii elämää.

Sen pituinen se.

Ranskalainen visiitti Malmön kaupunginkirjastossa

Jaakko Lind

Kolmantena matkapäivänä oli aika lähteä merta edemmäs kalaan, joten suuntasimme Kööpenhaminasta Öresundin toiselle puolelle. Vierailukohteena oli tällä kertaa Malmön kaupunginkirjasto tai oikeammin sikäläinen pääkirjasto. Sivukirjastoja Malmössä on yhdeksän kappaletta. Kööpenhaminasta pääsee Malmöhön nykyään nopeasti junalla siltaa pitkin. Muistaakseni aikaisemmin sama matka vesitse kesti noin 45 minuuttia. Nyt tuntui, että matka oli ohi ennen kuin oli kunnolla ehtinyt edes alkaa. Malmön rautatieasemalta kaupunginkirjastolle oli kohtuullinen kävelymatka, jonka aikana tosin ehti mainiosti nauttia näkymistä. Henkilökohtaisesti minulle itselleni oli tärkeää päästä käymään Malmössä. Olin opiskeluaikana vaihto-opiskelijana Malmön naapurissa Lundissa. Todella harmi, että viivyimme Skoonen puolella vain muutaman tunnin, sillä mielenkiintoisia käyntikohteita alueelta löytyisi todella paljon.

Intervalli 2006 4 [23]

Erilaisissa tilanteissa ensivaikutelma on monesti hyvin ratkaiseva. Malmön kaupunginkirjaston rakennus on hyvin mielenkiintoinen sekä ulkoa että sisältä. Talon osat ovat Linna (Slottet), Sylinteri (Cylindern) ja Valon kalenteri (Ljusets kalender). Kirjastorakennuksen vanhimman, eli Linnan on suunnitellut John Smedberg vuonna 1901. Uudemmat osat, Sylinterin ja Valon kalenterin taas on suunnitellut Henning Larsenin arkkitehtitoimisto ja ne ovat vuodelta 1997. Yleisvaikutelma kirjaston tiloista on avara, viihtyisä ja valoisa. Koko rakennuksessa on helppo hengittää ja kokea se omakseen, ikään kuin toiseksi olohuoneeksi. Erityisesti Valon kalenterissa liikkuesssa tuntui samalta kuin jos Lahden Sibelius-talo olisi muutettu kirjastoksi.

Det är ganska roligt i Malmö, tuumaavat Maija Allen, Jaakko Lind, Hilikka Härkönen ja paikallinen opas, jonka nimi katosi kuvaajalta. (Kuva Ulla Ikäheimo)

Sitten lieneekin sopiva aika ottaa esille vähän numeroita. Malmön kaupungin pääkirjastossa on 500 000 kirjaa, 20 000 musiikki-CD:tä, 2000 kausijulkaisua ja 160 sanomalehteä. Näiden lisäksi kokoelmista löytyy äänikirjoja, videoita ja CD-romeja. Kuukausittain kirjaston valikoimiin hankitaan noin sadasta sataanviiteenkymmeneen uutta CD-levyä. Tämän lisäksi asiakkaat voivat kuunnella musiikkia verkosta klikkaamalla Naxos Music Libraryyn johtavaa linkkiä.

Naxoksen sivulta löytyy kohta, jossa kysytään kirjastokortin numeroa ja tämän jälkeen painetaan kirjaudu sisään. Ilman varsinaisia omia käyttäjäkokemuksia palvelu näyttää helpolta. Sivuilta näkyi löytyvän musiikkia moneen makuun ja ruotsalaiset isännät vakuuttivat meille, että yhteistyö Naxoksen kanssa toimii hyvin ja asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä. Koska itsellä ei ole tällaisesta palvelusta minkäänlaista kokemusta, niin sitä on varmuuden vuoksi kriittinen. Itselleni tuli mieleen, että yhteistyö on toiminut hyvin siksi, että kirjastolla on toistaiseksi ollut varaa maksaa ja Naxoksen suunnasta ei toistaiseksi ole kirjastojen suuntaan esitetty kohtuuttomia laskuja tarjotuista palveluista. Nämä ver-

kosta ladattavat palvelut herättävät minussa sellaisia tuntemuksia, että mielelläni haluaisin olla niiden suhteen väärässä. En vastusta ajatusta, että Suomessa-kin kirjastot alkaisivat tarjota asiakkaille verkosta ladattavaa musiikkia, vaan kaipaen lähinnä enemmän keskustelua siitä, että millä ehdoin kannattaa lähteä toimintaan mukaan, jos yleensä lähdetään.

Aikaisemmin tässä kirjoituksessa mainitsin kirjastosta toisena olohuoneena. Minusta malmöläiset ovat oivaltaneet, kuinka saadaan paikalliset ihmiset mukaan kehittämään kirjaston toimintaa ja samalla voidaan tarjota asiakkaille nimenomaan paikallisiväriä. Linnan kolmannessa kerroksessa sijaitsee erityinen Skoone- ja Malmö-kokoelma, jota erityisesti sukututkijat käyttävät. Myös musiikkiosastolla huomioidaan paikalliset ihmiset. Omia äänitteitä, demoja ja CD-levyjä tehneet yksittäiset kansalaiset, kuorot ja orkesterit voivat lahjoittaa yhden kappaleen tuotannostaan kirjaston kokoelmiin. Tavoitteena on tukea ja rohkaista paikallista musiikkielämää. Osalle ihmisistä tämä tarjoaa mahdollisuuden tehdä omaa tuotantoaan, toisille se taas merkitsee mahdollisuutta päästä tutustumaan siihen mitä muut ovat tehneet. Näitä lahjoituksia voi selata kirjaston tietokannasta laittamalla hakusanaksi demo.

Mielestäni Malmön kirjastojen internet-sivut ovat selkeät, hyvin suunnitellut ja toteutetut. Suunnittelutyössä kiteytyy se, mitä toisaalla malmöläisten sivuilla todetaan, eli mikäli et näy internetissä, niin sinua ei ole olemassa. Minusta hyvää asiakaspalvelua malmöläisten sivuilla tarjoaa muun muassa Personalen rekommenderar –palvelu, jossa kirjaston työntekijät esittelevät sekä uutuuksia että aikaisemmin julkaistuja CD- ja DVD -levyjä. Klikkaamalla teoksen nimeä avautuu linkki suoraan kirjaston tietokantaan. Tällöin asiakas näkee heti onko kyseinen teos lainattavissa.

Malmön pääkirjaston taide- ja musiikkiosastolla vierailu oli monellakin tavalla antoisa. Oma mielenkiintoinen sivujuonteensa oli, kun muuan ruotsalainen kirjasto- ja informaatiotutkimuksen opiskelija minulle niin tärkeästä ja läheisestä Lundin yliopistosta tuli haastattelemaan minua. Hän oli tovereineen tekemässä asiakaskyselyä, jolla pyrittiin kartoittamaan muun muassa sitä, kuinka omaaloitteisesti asiakkaat hakivat itse tietoa ja vastaavasti missä asioissa he kääntyivät kirjaston henkilökunnan puoleen. Minusta oli hauskaa päästä vastaamaan kysymyksiin ja siten myös auttamaan tulevaa kollegaa. Jossain määrin tämä minua haastatellut opiskelija vaikutti hämmästyneeltä, kun kerroin hänelle itsekin opiskelleeni Lundissa.

Lopuksi haluan mainita vielä lyhyesti siitä, kuinka itse ymmärrän skoonelaisen ja malmöläisen identiteetin. Tämä ei sinänsä liity mitenkään kirjastoon tai kirjastotoimintaan, mutta pidän kuitenkin tärkeänä mainita asiasta, jotta edes itse pystyisin jotenkin hahmottamaan sitä aluetta, jolla tuli käyneeksi. Malmö on yksi Ruotsin suurimpia kaupunkeja. Tästä huolimatta suomalaisessa päivittäisviestinnässä Malmö ylittää uutiskynnyksen yleensä vain, kun sikäläinen jalkapalloseura tai siellä pelaavat suomalaiset ovat tehneet jotain merkittävää. Koko

Skoonen maakunnalla on selkeä ja vahva identiteetti. Osalle maakunnan asukkaista skoonelaisuus on vähintään yhtä merkittävää kuin ruotsalaisuus. Oma murre on skoonelaisille myös hyvin tärkeä. Tätä puhetapaa kuulee toisinaan myös Suomen televisiossa, kun esimerkiksi TV-kokki Tina tarjoaa katsojille monenlaisia makupaloja. Suhde pääkaupunkiseutuun on miedosti ilmaistuna vähän mutkikas. Tätä kuvastanee hyvin sanonta: *Vad är det bästa i Stockholm? Tåget till Malmö*. Osalle skoonelaisista jo maantieteellisistä syistä Kööpenhamina on läheisempi kuin jossain kaukana pohjoisessa oleva Tukholma. Varsinais-Suomessa syntyneenä minua ilahdutti aikanaan havainto, että oman synnyinmaakuntani lipun värit ovat samat kuin Skoonessa. Ehkä tästäkin syystä tunnen sympatiaa tuota eteläisen Ruotsin omaperäistä maakuntaa kohtaan.

Piipahdus Frederiksbergin kirjatemppelissä ja maanalaisessa musiikkiluolassa

Taina Sahlander

Takana oli jo kolme intensiivistä kirjastovierailua kahden päivän sisällä, kun suuntasimme lähes suoraan naapurimaan pikavisiitin jälkeen Kööpenhaminan kupeessa sijaitsevaan Frederiksbergin kirjastoon. Frederiksberg on Tanskan oma Kauniainen – kunta sijaitsee keskellä Kööpenhaminaa, eikä siis ole vahingossakaan osa pääkaupunkia, kuten emäntiemme esittelypuheenvuoroistakin selvästi kävi ilmi. Frederiksberg on runsaalla 90 000 asukkaallaan Tanskan tiheimmin asuttu kunta. Katujen kunnossapito ei kuulemma vedä vertoja Kööpenhaminalle – kuinkas muuten – mutta miten onkaan kirjaston laita?

Hiljattain kulttuurijohtajan virassa Kangasalan kunnassa aloittaneena ja pääkirjaston saneeraus- ja laajennushankkeessa tiiviisti mukana olevana keskityin tarkkailemaan ensisijaisesti kirjastojen tilallisia ja toiminnallisia ratkaisuja. Frederiksbergin 1935 avattu majesteettilliselta näyttävä pääkirjasto sijaitsee aivan kaupungin ytimessä. Klassiseen tyyliin rakennettu basilikamuotoinen vanha osa ilmentää aikansa mukaisesti pyrkimystä systematiikkaan, symmetriaan ja selkeisiin linjoihin. Ehkä juuri näistä syistä vanhassa tilassa syntyikin ennen kaikkea tunne turvallisesta ja kotoisasta ilmapiiristä, ajan patinalla varustettuna. Kirjasto komeilee lainausluvuillaan Tanskan kuudenneksi vilkkaimpana vuosilainausten ollessa 380.000 (v. 2005). Mistään paikalleen pysähtyneestä temppelistä ei siis ole kyse.

Varsinainen vierailukohteemme oli 2004 valmistunut laajennusosa – maanalainen kirjasto, jossa musiikkiosaston lisäksi sijaitsivat lasten- ja nuortenosasto sekä lehtienlukutila. Nämä muodostavat yhtenäisen kirjastotilan, tosin vanhaa puolta huomattavasti dynaamisemman epäsymmetrisine tilaratkaisuineen. Uuteen laajennusosaan laskeudutaan pääsisäänkäynnin aulatilasta aivan kirjaimel-

lisesti kuin maanalaiseen maisemaan. Portaat ovat jyrkät ja pitkät, mutta alhaalla avautuu salaisuus. Eihän täällä olekaan pimeää ja ahdistavaa, vaan kaikkea muuta!

Arkkitehtitoimisto Henning Larsenin käsissä on syntynyt tyylilleen uskollinen, musta-valkoisessa värimaisemassa pitäytyvä, tosin sinisellä hienoisesti maustettu, avoin kokonaisuus. Eri tasoissa olevat osastot yhdistyvät toisiinsa ”kulkurampeilla” ja onnistuneen valaistuksen – suurelta osin muuten jopa luonnonvalon – ansiosta kellarissa todella viihtyy. Tilan minimalistiseen väriytykseen piristävän lisän tuovat Carl-Henning Pedersenin maalaamat teokset, mukana mm. *Alice i Wonderland*.

Kaikki vaikuttaa tarkoin harkitulta, mutta samalla jollain tapaa yllätykselliseltä. Tässä taitaakin piillä kirjastosuunnittelun onnistumisen avain. Tanskassa uskalletaan selvästi leikitellä ja uskonpa, että siinä samalla kirjastonhoitajuuskin voi kehittyä uusille urille. En sano, etteikö tätä tapahtuisi jo Suomessakin. Frederiksbergin kirjasto on muuten yksi Tanskan viidestä musiikin keskuskirjastosta ja on siten tiiviisti mukana mm. verkkokirjastosovellusten toteuttamisessa ja kehittämisessä. Moninaiset musiikkikirjastoprojektit, kuten Bibliotekernes Netmusik ja Musikbibliotek.dk tuntuvat ainakin ensinäkemältä sen verran edistyksellisiltä, että me suomalaiset saatamme hiukan kadehtia.

Inspiraatiota ja innostusta omaan työhönsä sai varmasti jokainen sekä vahvistusta sille, että asioita voidaan tehdä monella tapaa. Reissun aikana matkaseurueemme intoutui kehittelemään jopa uusia kirjastonhoitajan ammattinimikkeen korvikkeita. Haluaisitko sinä olla elämysluotaaja?

www.fkb.dk

Gentofte - Alvar Aalto ja uusia työkaluja

Markku Lehtikoinen & Marko Niemelä

Kööpenhaminan esikaupunki Gentofte sijaitsee viidentoista minuutin junamatkan päässä Kööpenhaminan rautatieasemalta pohjoiseen. Yleisilme on vauras ja hyvinvoiva. Valkoisena hohtavan, vuonna 1985 valmistuneen Gentoften kirjastotalon on suunnitellut arkkitehti Henning Larsen, jonka yksi esikuva oli Alvar Aalto. Aallon vaikutus näkyi sekä kirjaston arkkitehtuurissa että kirjaston kalustuksessa, joka oli osittain toteutettu Aallon suunnittelemin kalustein. Musiikkiaänitteiden lainaus aloitettiin Gentoften kirjastossa vasta vuonna 1997 viimeisenä Tanskan kirjastoista. Sitä ennen kirjastosta oli mahdollisuus lainata ainoastaan nuotteja. Tällä hetkellä kirjastossa on 20 000 CD-levyä ja sen musiikkiosastolla työskentelee kolme kirjastonhoitajaa.

Vierailumme emäntinä toimivat kirjastonhoitajat Marianne Horn ja Lykke Simonsen, jotka esittelivät meille paitsi tyylikkään kirjastonsa, myös varsin toimivalta tuntuvan työkalun nimeltä *Toolbox* (www.musiktoolbox.dk). Sivusto on muutama vuosi sitten perustettu, kaikkien tanskalaisten musiikkikirjastonhoitajien käyttöön tarkoitettu kätevä intranet-palvelu. Useimmat musiikkikirjastonhoitajat ovat paljon tekemisissä kirjojen ja muun painetun, esimerkiksi nuottiaineiston kanssa, eikä kaikilla ole kuitenkaan niin kattavaa musiikillista tietotaitoa, että kykenisivät työskentelemään ilman ammatillista apuvälineistöä. Toisaalta tanskalaisten kirjastomaailman ylpeydenaihe, täysin julkinen musiikkikirjastojen verkkopalvelu www.musikbibliotek.dk on kaikesta käytännöllisyydestään huolimatta melko hankala apuväline hyödyntää ilman kunnollisia ohjeita. *Toolbox* on suunniteltu täyttämään myös tämän puutteen.

Toolbox on eräänlainen musiikkikirjastonhoitajien oma virtuaalinen käsikirjasto, johon on kerätty yhteen tanskalaisten musiikkikirjastonhoitajien musiikillinen tietämys. Yksi alkuperäisistä ajatuksista oli, että palvelusta löytyisi kirjastonhoitajille ajanmukaista ja selvää käytännön tietoa musiikkialaa koskevasta lainsäädännöstä. Tammikuusta 2003 lähtien *Toolbox* on tarjonnut alan ammattilaisille virtuaalisen oppaan musiikkikirjastonhoitamisen koko työnkuvasta. Palvelusta löytyy artikkeleita ja tietoa aineiston valintaprosesseista ja käsittelemisestä, luettelomisesta, verkkotyöskentelystä ja monesta muusta - jopa opastusta ja ohjeita konserttien ja näyttelyiden järjestämisestä.

Toolboxista löytyy myös levyarvosteluja, ehdotuksia sopivista lauluista esimerkiksi eläkkeelle lähtijöille tai tieto siitä, mitä musiikkia soitettiin prinsessa Margaretan häissä. Jokaisen artikkelin kohdalta löytyy kirjoittajan ja mahdollisten asiantuntijoiden yhteystiedot. Lisäksi artikkeleita voi kommentoida ja niihin voi tarpeen tullen tehdä lisäyksiä, huomautuksia tai jopa täydennyksiä. Musiikkiaiheisten artikkeleiden lisäksi *Toolboxista* löytyy myös yleisille kirjastoille tarkoitettua yleishyödyllistä materiaalia, kuten kirjallisuusluetteloita ym. lähdemateriaalia. Usein kysyttyä - arkistopalsta (FAQ) on koottu samoin periaattein. Karttuva palvelu on kehitetty sellaiseksi, että kirjastonhoitajat saavat vaivattomasti tietoa haluamastaan asiasta. Erikoisten ja vaikeiden tapausten ja kysymysten ”ratkomishistoria” on tällä tavoin kaikkein rekisteröityneiden hyväksikäytävissä. Kaikki tieto on huolellisesti arkistoitu tietokantaan. Tiedonsaannin helpottamiseksi tarjolla on myös tehokas hakukone.

Hallituksen asettama uusi kirjastolaki oli innoittajana sekä musikbibliotek.dk:n että *Toolboxin* syntymisessä. Palvelut eivät kuitenkaan olisi koskaan syntyneet ilman inno-

vatiivisten ja aktiivisten kirjastonhoitajien panosta. Kaksitoista musiikkikirjastonhoitajaa kaikkialta Tanskasta työskenteli organisoidusti viisi tuntia päivässä neljän kuukauden ajan hankkeen parissa. He pitivät säännöllisesti kokouksia, kirjoittivat valmiiksi artikkeleita - ja kaikki oman kotikirjastonsa laskuun. Gentoften kirjasto toimi *Toolboxin* teknisenä toteuttajana. Tulevaisuudessa ammatillisiin virtuaalisiin palveluihin tullaan Tanskan kirjastomaailmassa käyttämään aiempaa enemmän resursseja.

Virtuaalikirjastot ovat tähän asti keskittyneet lähinnä fyysisen kirjastopalveluiden tukemiseen, mutta on selvää, että internetin tarjoamia mahdollisuuksia tullaan ottamaan käyttöön entistä enemmän. Virtuaalikirjastot tulevat siten aikanaan toimimaan täysin virtuaalisesti. Toistaiseksi musiikkikirjastonhoitajien käyttöön räätälöity työkalu on toiminut niin moitteettomasti, että on syntynyt ajatus vastaavanlaisen palvelun kehittämistä koko yleistä kirjastoalaa koskevaa työtä varten.

*Marianne Horn, Lea Tastula ja Juha Sutela Gentoften CD-hyllyjen äärellä.
(Kuva Ulla Ikäheimo)*

Musiikkia verkosta – kirjasto maksaa viulut

Juha Sutela

Bittimusiikki arkipäivää Tanskan yleisissä kirjastoissa

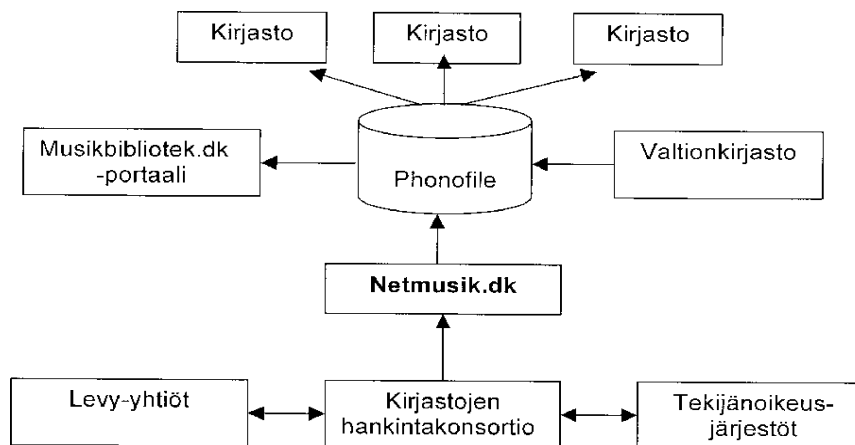
Tanskassa musiikin tuottajat ja yleinen kirjasto ovat onnistuneet luomaan kirjastolle verkkomusiikkipalvelun. Reilut kaksi vuotta toiminut *Netmusik.dk* on ollut lajinsa tienavaaja. Tanskalaisen kirjaston asiakas voi ladata tunnuksillaan musiikkia ilmaiseksi kuukausikiintiön rajoissa. Lokakuussa 2006 Netmusikin kokoelmassa oli n. 340.000 audiotietuetta, mikä vastaa 30-40.000 cd-levyllistä musiikkia. Tietueiden määrä kasvaa nopeasti.

Netmusikin valikoima rakentuu eri tavalla kuin kirjastojen levykokoelmat. Tähän asti valtaosa musiikista on tullut EMI-levy-yhtiöltä. Tavoitteena on laajentaa tarjoajien joukkoa, mutta ainakaan vielä sellaiset suuret toimijat kuten Universal ja Warner eivät ole lähteneet mukaan.

Sallittu lataamo vai vuokrauksen välittäjä?

Suomessa kirjastoja ei ole nähty varteenotettavana osapuolena verkkomusiikin välityksessä. Kuinka Tanskassa sitten on onnistuttu tässä? 2000-luvun alussa musiikkibisnes ja kohta valtiovaltakinn huolestuivat musiikin laittomasta nettijakelusta. Kulttuuriministeriö valtuutti yleiset kirjastot kehittämään musiikin tuottajien kanssa laillista musiikin verkkopalvelua.

Yleisten kirjastojen konsortio teki vuonna 2004 sopimuksen *Phonofile*-palvelun kanssa. Phonofile on musiikin tekijänoikeusjärjestöjen hallinnoima musiikkietokanta, maan johtava "bittimusiikin tukkukauppa". Syyskuussa 2004 palvelu aloitettiin noin sadan kirjaston voimin. Aluksi tarjolla oli melko suppea kotimaisen musiikin valikoima. Kirjastojen tuli todistaa, että ne ovat varteenotettava yhteistyötaho ja että palvelua käytetään. Netmusik.dk nostettiin näkyvästi esiin musiikkikirjastojen Musikbibliotek.dk-portaalissa. Kysyntää syntyi, joten palvelua laajennettiin.

Kuva: Kirjastojen bittimusiikin jakelukanava Tanskassa

Laulujen lunnaat

Kirjasto maksaa jokaisesta asiakkaan lataamasta musiikkiraidasta 1,40 DEK (n. 0,20 €). Summasta menee kruunun verran levy-yhtiöille ja 40 äyriä tekijänoikeusjärjestöille. Kirjastolle sadan laulun lataaminen maksaa suunnilleen uuden CD-levyn verran. Kääntäen, verkkomusiikin hinnoittelua vastaisi oikeus lainata CD-levyä enintään 10 kertaa. Vaihteleviin käyttömääriin perustuva budjetoiminen on hankalaa, myöntävät tanskalaiset kollegamme. Rajoitusparametrejä täytty hienosäätää jatkuvasti. Sallittujen latausten määrä voidaan määrittää kirjasto-, päivä- ja asiakaskohtaisesti. Asiakkaan latauskiintiö vaihtelee kuukausittain suhteessa kunnan rahatilanteeseen ja käänteisessä suhteessa palvelun suosioon kunnassa. Musiikkikirjastoihmiset pitävät kuitenkin Netmusikia onnistuneena hankkeena. Suurin osa maan yleisistä kirjastoista on mukana palvelussa.

Pelkistetty ulkoasu, suppeat hakumahdollisuudet

Netmusikin käyttöliittymä on hillityn asiallinen – kuin nettimusiikkikaupan sivu ilman mainoksia. Hakuominaisuudet ja musiikin kuvailutiedot ovat myyjän antamassa muodossa. Katkelmia musiikista voi kuunnella ilman kirjautumistakin. Musiikkia haetaan “googlaamalla”. Yksittäinen laulu tai taidemusiikin sävellyksen osa ovat lataamon perusyksikkö. Kirjastoammattilaisen näkökulmasta käyttö-liittymä on aika kömpelö, ja musiikin kuvailutiedot varsinkin taidemusiikin osalta puutteelliset.

Musiikin “lainaaminen” Netmusikista

Netmusik on DRM-suojattu (digital rights management). Sen formaatti on sisältösuojattu WMA. Sovellus toimii vain Windows-ympäristössä. Kun asiakas on poiminut haluamansa raidat “koriin”, hän voi ladata tiivistetyt tietueet tietokoneelleen. Ensimmäinen kuuntelukerta edellyttää online-yhteyttä palveluun lisenssin saamiseksi. Lisenssi raukeaa seitsemän vuorokauden kuluttua ensimmäisestä kuuntelusta ja tietue lakkaa toimimasta. Tällöin “laina palautetaan”. Tosiasiassa asiakas ei lainaa mitään kirjastosta. Hän on Netmusikissa yhteydessä suoraan musiikin myyjän palvelimeen. Kirjasto on mukana vain maksajan ja markkinoijan roolissa.

Kokemuksia ja näkemyksiä

Asiakkaat ovat pääosin tyytyväisiä Netmusikiin. Tyypillinen käyttäjä on popmusiikkia harrastava nuori asiakas. Odensen Kirjaston verkkolatauksista 70 prosenttia on poppia ja rockia. Kritiikkiä on tullut siitä, että Netmusikista ei saa uusinta musiikkia. Vuonna 2005 Tanskassa tuli voimaan kirjastojen kokoelmatyötä rajaava CD-levyjen ja videoaineiston neljän kuukauden hankintakarenssi. Rajoitus koskee myös verkon kautta välitettävää aineistoa. Netmusikin valikoiduista puuttuu yhä keskeisiä muusikkoja ja säveltäjiä, koska heitä edustava levy-yhtiö ei ole mukana palvelussa.

Ota tai jätä

Kirjastoille on tuottanut ongelmia tarjonnan rajaaminen. Tuottajat tarjoavat yleensä kirjavaa uutuusvalikoimia tyyliin ota kaikki tai ei mitään. Pienille kirjastoille laaja valikoima on kustannusloukku. Netmusik näyttäytyy kirjaston palveluna, mutta kirjastot eivät voi muokata sen luettelointitietoja. Systemaattisen sisällönkuvailun sijasta kirjastot tyytyvät esittelemään verkkomusiikin helmiä kotisivujensa musiikkiesittelyissä.

Nuotteja netistä kotitulostimelle

Musikbibliotek-portaalissa on poimittavana audiotietueiden lisäksi nuotteja. Palvelun myyjä on tanskalainen nuottiverkkokauppa SheetMusicNow. Nuottipalvelua ei ole varsinaisesti integroitu Netmusikiin: kirjautuminen vie

nuottikaupan englanninkieliselle sivulle ja kirjastosta kertoo enää logo sivupalkissa. Ilmaiseksi voi ladata 5 nuottiyksikköä kuukaudessa. Pääosa palvelun nuoteista on taidemusiikkia, mutta joukossa on myös jazzia ja puhallinorkesterimateriaalia. Universal Edition lienee merkittävin valikoiman julkaisijoista. Valikoima ei ole tarjoajan sanelema, vaan SheetMusicNow kuunteli kirjastojen toiveita. Nuottipalvelu on sisältösuojattu *SafePublish*-ohjelmalla. Kotikoneelle ladattu tietue onkin vasta eräänlainen tilauslisenssi. Jotta nuotin voi tulostaa, on oltava online-tilassa. Vasta silloin palvelu siirtää nuottitiedoston asiakkaalle.

Ruotsalainen muunnelma – musiikkitietueita Malmön kirjaston asiakkaille

Malmön kaupunginkirjasto (ja kymmenkunta muuta kirjastoa Ruotsissa) tarjoaa bittimusiikkia kirjaston asiakkaille *Naxos Music Library* -palvelusta. Musiikki on streaming-muodossa eli sitä voi kuunnella mutta ei kopioida. Naxos on hinnoiteltu eri tavoin kuin Tanskan Netmusik. Kirjasto hankkii lisenssejä tietylle määrälle yhtäaikaista käyttäjiä. Rahat eivät lopu kesken vuoden, mutta asiakas ei ehkä pääse kaikkina hetkinä kirjautumaan palveluun.

Taidemusiikin verkkopalvelu

Naxos tunnetaan tasokkaana taidemusiikin ”halpalevy-yhtiönä”. Verkkopalvelun musiikki on tuttua yhtiön äänitekatalogista: taidemusiikkia laajasti eri periodeilta ja eri maista sekä jonkin verran jazzia ja maailmanmusiikkia. Syksyllä 2006 musiikkia oli tarjolla n. 11000 CD-levyllistä. Valikoima on laajenemassa, kun mukaan on tullut muita levy-yhtiöitä, mm. ruotsalainen BIS, suomalainen Alba, sekä eurooppalaiset laatumerkit Chandos ja Wergo. Taustatiedot perustuvat CD-levyjen tekstivihkoihin. Taustatietoa lisäävät musiikin historian esseet ja musiikkisanasto. Sivuston kieli on englanti tai valinnaisesti muutama muu suuri maailmankieli, mutta ei esimerkiksi ruotsi.

Käyttö ja kulut

Malmön kirjasto on hankkinut Naxokselta reilut 30 lisenssiä. Yhden vuosilisenssin hinta on n. 1.500 SEK (n. 160 e). Asiakas kirjautuu palveluun kirjastokortillaan. Sessio voi kestää kerrallaan enintään kaksi tuntia. Maaliskuun 2006

tilastojen mukaan palveluun kirjauduttiin 500 kertaa ja musiikkia kuunneltiin keskimäärin tunti kerrallaan. Jotkut asiakkaat ottivat palvelun ikään kuin itse räätälöitävänä radiona.

Btj:n Musikwebb – markkinajohtaja

BTJ esitteli Ruotsissa vuonna 2005 oman *Musikbwebb*-palvelunsa. Palvelun on tähän mennessä hankkinut reilut viisikymmentä ruotsalaiskirjastoa. Musikwebb ei ole sama kuin Pietarsaaren kirjaston Btj:ltä hankkima vanhan taide-musiikin verkkopalvelu. Popmusiikki on näkyvästi esillä Musikwebbissä. Musikwebb on Tanskan Netmusikin tavoin toteutettu DRM-suojattujen audiotietueiden ”lainauksena”, joko 1 tai 7 vrk käyttöajalla. Musiikkia on paljon, mutta ”itsestään selviä” nimiä puuttuu valikoimista – taas sopimussyistä. Budjetti-raamit määritetään jo palvelua hankittaessa: kiinteään vuosimaksuun sisältyy ennalta sovittu määrä latauksia. Vuonna 2005 pienille kirjastoille tarjottiin 10.000 latausta hintaan 25.000 SEK (n. 2.700 e), isoille 20.000 latausta 50.000 kruunun hintaan. Yhden raidan hinnaksi tuli n. 0,27 euroa eli enemmän kuin Netmusikissa. Palvelua käytettiin alussa selvästi odotettua vähemmän. Vuotta myöhemmin lanseerattu musiikkitarjonnaltaan ja käyttökiintiöiltään laajennettu versio on otettu paremmin vastaan. Mälmin kirjastonhoitajat pitivät kuitenkin Naxosta laadullisesti parempana kuin Musikwebbiä.

**musikbibliotek.dk/forside ù www.netmusik.de
www.phonofile.dk ù www.naxosmusiclibrary.com
malmo.stadsbibliotek.org/screens/infoebok_swe.html
www.btj.se/musikwebb**

Reunamerkintöjä musiikin luetteloinnista Tanskan ja Ruotsin malliin

Ulla Ikäheimo

Luettelointiin ja tiedonhakuun suhtautuminen herätti matkalaisissa tiettyä hämmennystä. Tanskan Netmusik-palvelusta haetaan pelkästään yksinkertaisella, Google-tyyppisellä sanahaulilla. Metadata saadaan kyllä kansallisdiskografiasta, mutta palvelun takana olevaan Phonofile-järjestelmään voidaan imuroida vain tietueiden tärkeimmät kentät. Kööpenhaminan kirjastossa tätä pidettiin täysin riittävänä: asiakkaat ovat tottuneet googlaamaan ja tarvittavat musiikkitiedostot löytyvät ilman auktoriteettivalvontaa ja yhtenäistettyjä nimekkeitä. Odensen musiikkikirjastonhoitaja taas oli sitä mieltä, ettei Netmusikista hakemista voi edes pitää tiedonhakuna. Netmusikista löytyy, jos löytyy, vakavasti aiheeseen suhtautuva hakija varmistaa tiedot kirjaston tietokannasta.

Tanskan kansallisdiskografiaa tehdään Århusin Statsbibliotekissa. Osakoh- teita ei ole eikä yhtenäistettyjä nimekkeitä ainakaan vapaasti käytettävässä webbiluettelossa näy. Yleiset kirjastot käyttävät eri formaattia ja järjestelmää kuin Statsbibliotek eivätkä suoraan voi käyttää näitä luettelointitietoja. BTJ:tä vastaavalta toimittajalta ostetaan kyllä tietueita, mutta vaikutti siltä, että suurim- mat kirjastot luettelivat varsin paljon itse, haluamallaan tarkkuudella.

Malmössä ihmettelimme lisää. Taide- ja musiikkiosastolla on seitsemän kirjastonhoitajaa, joista viisi luetteloi – kylläkin sekä taideaineiston että musiikin. Ulkomaisista populaarimusiikin äänitteistä tehdään vain miniluettelointi, sisäl- lönkuvailu puolestaan on suhteellisen tarkkaa. Kappaleita ei luetella, koska kaikki äänitetietous löytyy hyvin verkosta, erityisen hyvä lähde on *All Music Guide*. Taidemusiikista tehdään sisältöhuomautus, samoin ruotsalaisesta musii- kista ja osittain etnomusiikista. Yhtenäistetyt nimekkeet ovat tyyppiä ”Laulut. Valikoima” ja yksittäisiä teoksia haetaan sanahaulilla. Koska luettelointiin ei tä- män enempää panosteta, on mahdollista ostaa useampia fyysisiä äänitteitä ja enemmän verkkolatausaikaa asiakkaiden käyttöön.

Suomalaisen kirjaston tiedonhaussa ei angloamerikkalaisia nettipalveluita pidetä riittävinä – Malmössä tuntui olevan toisin eivätkä asiakkaatkaan ole va- littaneet. Ovatko kokoelmat Suomessa monipuolisemmat? Vai onko meidät totutettu mahdollisimman tarkkoihin kirjastotietokantoihin? Meillä useimmat musiikkikirjastot luettelivat äänitteet ja nuotit osakohteina, ja ne loputkin teke- vät tarkkoja nimekelisäkirjauksia. Onko osittainenkaan päällekkäistyö jatkossa edelleen tarpeen, vai onko syytä vahvistaa keskitettyjä luettelointipalveluja, tietueiden vaihtoa ja kansallisia tietokantoja? Onko kaikki tieto oltava omassa tietokannassa vai luotetaanko muiden tekemään työhön? Täytetäänkö MARC -formaatin kenttiä, kun voitaisiin tehdä musiikkivinkkausta? Hämmäntävän kerettiläisiä kysymyksiä, jotka kuitenkin Malmössä koetun ensipöyristymisen jälkeen nousivat tämän piintyneen luettelijan mieleen.

Pulsar – uuden musiikin festivaali Kööpenhaminassa 3.-8.11. 2006

Mikko Ikkala

Musiikkikirjastoväen tutustumismatka Tanskan ja Ruotsin oloihin oli ajoitettu loistavasti, sillä samaan aikaan pyöri myös Tanskan Kuninkaallisen Musiikki- konservatorion uuden musiikin festivaali *Pulsar*. Tapahtumassa käsiteltiin aikaa ja tilaa eri tavoin: periodisoitimmilla esitetty nykymusiikki, akusmaattinen musiik- ki, kirkko-, kamari- ja salonkimusiikki, musiikilliset muistumat ja niin edelleen. Festivaalin taiteellisenä johtajana toimi Niels Rosing-Schow, joka myös opettaa teoriaa ja sävellystä Tanskan Kuninkaallisessa Musiikkikonservatoriossa. Jo

vakiintuneita säveltäjänimiä olivat elektroakustiseen musiikkiin keskittynyt uusisseeleantilaissyntyinen Denis Smalley ja ranskalainen Gérard Pesson, mutta pääosasta musiikkitarjontaa vastasivat konservatorion sävellysopiskelijat. Vierailevana tähtenä toimi pulsari 0329+54, jonka 7500 vuotta sitten lähettämät signaalit otettiin vastaan Jodrell Bank observatorion radioteleskoopilla, välitettiin konserttipaikalle, ja muutettiin kuultavaan muotoon Gérard Griseyn sävellyksessä *Le noir de l'étoile* 6 lyömäsoittajalle ja elektroniikalle.

Pääsin jo saapumisiltana maanantaina seuraamaan musiikkiakatemialla laitoksen sävellyksenopiskelijoiden töitä. Esittäjinä toimivat soitonopiskelijat, joiden joukossa oli runsaasti suomalaisnimiä toisin kuin säveltäjissä. Ensimmäisenä kuultiin sarjan nähtävästi ainoan naissäveltäjän (omituinen sana, oliko Beethovenin miessäveltäjä?) Pernille Sejlundin *Kig ind i min rævesøvn* mezzosopraanolle, klarinetille, viululle, sellolle ja pianolle hänen omaan tekstiinsä. Minimalistisessa kappaleessa oli runsaasti popahtavia ja jazzahtavia elementtejä, kuten nykyään muodissa olevassa crossover-musiikissa täytynee ollakin.

Tyler Futrellin *The Fetishes* sopraanolle, huilulle, klarinetille, harpulle, cembalolle, alttoviululle ja kontrabassolle kuului selkeämmin modernistiseen perinteeseen sävelkielensä perusteella. Teoksen viisi teemaa esiintyivät syklisesti erilaisissa harmonisissa ja soinnillisissa ympäristöissä latinamaisen siansaksatekstin saattelemana.

Seuraavassa kappaleessa *Everyone sang* Nicklas Larsen Schmidt käytti mielenkiintoista kokoonpanoa: barytoni ja kaksi selloa. Jälkimmäiset säveltäjä pyrki erottamaan toisistaan naiivilla ja äärimmäisen brutaalilla kirjoitustavalla. Tekstinä oli brittiläisen Siegfried Sassoonin runo ensimmäisen maailmansodan päättymisestä vuodelta 1919, ja punaisena lankana kappaleessa toimi sitaatti John Lennonin *Happy Xmas (war is over)* -kappaleesta, tosin erittäin hyvin peiteltynä. Nicolai Worsaaen laulusarjan *Quaint* nimen monimerkityksisyys kuvasti myös kappaleiden luonnetta: dissonoivat ja konsonoivat jaksot vuorottelivat luoden alluusioita ja palauttaen taas nykyhetkeen. Esityksen kokoonpanona oli sopraano, sello sekä piano ja tekstinä oli neljä William Blaken runoa.

Vasta vanhemman konkarin Gérard Pessonin (syntynyt 1958!) *Cinq Chansons* toi esiin modernin musiikin dissonanssit kaikessa kirpeydessään. Huilu, klarinetti, piano, alttoviulu ja sello loivat monipuolisen ja tunnelmiltaan vaihtelevan kokonaisuuden mezzosopraanon esittämien Marie Redonnet'n runojen kanssa.

Toisen vierailemani konsertin esityspaikkana toimi saksalaisen seurakunnan Skt. Petri Kirke, joka Kuninkaallisen Konservatorion tavoin sijaitsee Kööpenhaminan keskustassa. Kirkon pitkä jälkikaiunta-aika toi mielenkiintoisia lisäjä kappaleisiin, jollaisia kuullaan yleensä kuivakkaammissa akustiikoissa, ja usein tuntui siltä, että kappaleet on sävelletty nimenomaan tähän esitysympäristöön. Ensimmäisenä kuultiin jälleen Pernille Sejlundin sävellys, *Foraarets horisont*, sopraanolle, huilulle, oboelle, vibrafonille ja sellolle. Vaikka tämäkään kappale ei sisältänyt juurikaan dissonansseja, siinä ei ollut myöskään sellaisia viittauksia

populaarimusiikkiin kuin *Kig ind i min rævesøvnisså* ja rytmisesti se oli erittäin monimutkainen. Teos oli sävelletty jo vuonna 2004, joten sitä ei ollut tehty ainaakaan tätä kirkkokonserttia varten, mutta hitaasti etenevä sopraano aaltoilevien soitinten saattamana loi niin eteerisen tunnelman kaikuisassa kirkossa, että on vaikea kuvitella kappaleen soivan paremmin kamarimusiikkisalissa. Teksti oli tanskalaisen 1944 kuolleen vastarintamiehen Morten Nielsenin tuotantoa.

Gérard Pessonin viipyilevä *Nebenstück* klarinetille ja jousikvartetille herätti aluksi kummastusta. Ihmettelin miksi mitä omituisimmilla soittotekniikoilla mäsäilyt modernistinen teos tuon tuostakin puhkesi romantiikan tunnelmiin, kunnes huomasin ohjelmalehtisestä, että kappale on itse asiassa sovitus Johannes Brahmsin opus 10:n balladista, tai vastine siihen. (Mutta enhän minä tunnistanut Lennonia *Everyone sang* –kappaleestakaan...) Myös seuraava kappale hyödynsi epätavallisia soittotekniikoita. Nicolai Worsaaen *Im Baumgartenissa* sopraano, tenori, barytoni ja varsinkin pianisti tekivät kaikkensa tuottaakseen jotain ennenkuulumatonta Rainer Marie Rilken mystisen ja jatkuvasti muuttuvan puutarhan kuvaamiseksi.

Nämä kolme sävellystä oli esitetty saapumistamme edeltävänä iltana kamarimusiikkisalissa, ja olisi ollut mielenkiintoista päästä vertaamaan aivan erilaisten tilojen vaikutusta kappaleiden sointiin. Tämä mahdollisuus tarjoutui Nicklas Larsen Schmidtin *Everyone sangin* kohdalla, jonka olin kuullut edellisessä konsertissa kamarimusiikkisalissa. Juuri tämä teos soi itse asiassa paremmin kiuvasa akustiikassa, sillä kirkossa nopeat sävelkulut puuroutuivat helposti.

Mielenkiintoisimman ääni-ilmiön tarjosi Regin Petersenin *Olsen*. Kahden viulun vaihtosävelin soittamat räväkät staccatot saivat yllättäen aikaan pitkiä melodiaääniä, jotka leijailivat selkeinä kaikuisassa tilassa. Kappaleen loppuosa rauhoittui pitkiksi konsonoiviksi säveliksi, jotka vaihtelivat pienten dissonanssien saattamina saaden aikaan korvia hivelevän yhteissoinnin.

Moderni taidemusiikki on niin yhtenäinen taidemuoto, ettei Pulsarin ranskalais-tanskalainen tarjonta tuottanut sinällään mitään erityisiä yllätyksiä. Kuitenkin uudet sävellykset ja ideat ovat aina mielenkiintoisia ja luovat uskoa tulevaisuuteen.

Tekijänoikeusseminaarissa sanottua

Arto Alaspää, Martti Heikkilä, Pekka Heikkinen,
Tommi Lindell, Heikki Poroila & Risto Salminen

* Suomen musiikkikirjastoyhdistys ja Suomen kirjastoseura järjestivät 15.9.2006 yhteisen tekijänoikeusseminaarin, jonka puheenaiheena oli musiikki. Kirjastoalaa edustivat Kansalliskirjaston lakimies Pekka Heikkinen ja Kirjastoalan tekijänoikeusryhmän sihteeri Heikki Poroila. Musiikin oikeudenhaltija- ja etujärjestöjä edustivat Arto Alaspää (Ääni- ja kuvataallennetuottajat ÄKT ry), Risto Salminen (Teosto ry) ja Martti Heikkilä & Tommi Lindell (Säveltäjät ja sanoittajat Elvis ry). Paikalta puuttivat opetusministeriö ja musiikin esittäjiä edustava Gramex ry, joilta ei saatu edustajaa paikalle yrityksistä huolimatta. Tilaisuudesta on julkaistu yleisraportti (www.kirjastot.fi/musiikki/jutut/musiikintekijan-oikeutta/), seuraavassa tarjoamme eläviä ajatuksia poimittuna suoraan tilaisuudesta tehdystä äänitteestä. (Arto Alaspäältä ja Martti Heikkilältä ei valitettavasti ehditty yrityksistä huolimatta saada näihin sitaatteihin lupaa, mutta korjaamme asian jälkikäteen, jos tarvetta ilmenee. - HP) *

Pekka Heikkinen

”Kansalliskirjastolla on vuoden 2006 alusta ollut oikeus kerätä verkosta aineistoa. Musiikkiaiheisia verkkosivuja ja varsinaista verkossa olevaa musiikkia. Tähän mennessä on otettu talteen yli 600000 verkkosivua, joihin myös musiikkisivut sisältyvät.”

”Raita-tietokannan yhteydessä on käynyt selväksi, kuinka monia asioita täytyy selvittää, kun etsitään tekijänoikeudellisesti vapaata aineistoa.”

Martti Heikkilä

”Jos homma menisi siihen, että verkkomaailmassa kirjasto ostaa yhden kappaleen, jota sitten kaikki käyttävät, se olisi ongelmallista musiikin tekijälle. Jos meidän teoksia käytetään kirjastossa, eikö se ole kohtuullista, että tekijätkin siitä jotain saavat? Korvaukset ovat meidän palkkaamme.”

”Verkkomaailmassa on iso kysymys, mistä saa sopia kenenkin kanssa. Siinä haetaan koko ajan uusia asemia. Kustantajat pyrkivät hankkimaan kaikki oikeudet tekijöiltä, meille perinteinen Teosto-maailma olisi selvästi turvallisempi. Verkkomaailmassa tilanne voi muuttua, Teostokin joutuu siellä kilpailemaan. Kirjastopuolen kanssa pitäisi ainakin löytää jokin työvoimaa säästävä sopimusmalli.”

Tommi Lindell

”Kirjaston tehtävä on olla sivistävä laitos. Onko musiikin tehtävä kirjastossa sivistävä vai viihdyttävä? Riippuu toiminnan volyyymistä ja valikoimasta, mikä siinä on hyvä juttu tekijän kannalta. Olen itsekin käyttänyt musaosastoja, löytänyt sieltä levyjä joita on vaikea saada esimerkiksi musakaupasta. Täytyy sieltä päivän poppiakin löytyä, mutta pääpainon ei tarvitse olla siinä, mihin on suurin kysyntä. Kirjaston tehtävä on pitää huolta siitä, että löytyy muutakin kuin kysyntä. Ja löytyyhän sitä, hyvä kirjasto!”

”Järjestelmä on ollut Suomessa aika balanssissa. Mutta kun ruvetaan levittämään digitaalisia tiedostoja, se balanssi voi kyllä vääristyä. Kukaan ei vie kirjaa kotiin ja kopioi siitä esimerkiksi 400 sivua tekstiä. Musiikissa se on nyt niin helppoa. Saattoihan sitä ennenkin kopsata kasetille, mutta silloin piti kuunnellakin se musiikki samalla!”

Risto Salminen

”Teosto on 1990-luvun lopulta lähtien ollut mukana verkkomaailman ratkaisuisissa. Olimme ensimmäisinä lisensoimassa mm. matkapuhelinten soittoääniä. Haluamme olla mukana kaikissa uusissa musiikin käyttömuodoissa, niin kaupallisissa kuin epäkaupallisissakin. Meillä on mm. sopimus musiikkilaitosten kanssa musiikin käytöstä verkko-opetuksessa.”

”Teostolla toimii määräävässä markkina-asemassa, mistä seuraa myös velvollisuuksia. Meidän on kohdeltava musiikin käyttäjiä tasapuolisesti. Jos kirjasto alkaa lainata musiikkifaileja, täytyy arvioida, miten tällainen toiminta suhtautuu kaupallisen jakelun markkinoihin. Oikeuksista on normaalisti sovittava. Mutta kyllä niistä ainakin Teoston puolella ollaan halukkaita neuvottelemaan sopimuslisensoijajärjestöjen puitteissa, edellyttäen, että Teostolla olisi asema neuvottelupöydässä. Täytyy kuitenkin muistaa, ettei sopimuslisensoijajärjestöä ole vielä päätetty.”

”Nykyaikaisilla DRM-tekniikoilla voidaan jo järjestää määräaikainen käyttö. Kun lainaus- tai käyttöaika on lopussa, musiikkia ei enää voi kuunnella ja lainaus on loppu. Kyllä tekniikka sallii tällaisia ratkaisuja. Hinnoitteluun on liian aikaista ottaa kantaa. Erilaisia hinnoittelumalleja on kyllä olemassa. Kyllä me sellaisissa neuvotteluissa voimme olla mukana, mikäli aikanaan olemme neuvotteluasemassa.”

”Teosto pitää kirjastojen edustamaa monipuolisuutta arvokkaana, yhteisiä tavoitteita kyllä on. Tekniikan kehittyminen antaa varmasti mahdollisuuksia uusiin toimintamalleihin myös kirjastoissa. Uusia pelisääntöjä tarvitaan, mutta ei näissä mistään mahdollisista ongelmista ole kysymys.”

”Kyllä kirjastolaitoksella on ja tulee olemaan oma erityistehtävä, joka on lähtökohtaisesti aivan eri asia kuin kaupalliset markkinat. Käytännön toiminnan suhtautuminen kaupallisiin markkinoihin on kuitenkin erikseen arvioitava.

Arto Alaspää

”ÄKT etsii uutta balanssia samaa sisältöä tarjoavien eri toimijoiden välillä. Kun äänitteidenkin lainaus on hiukan laskenut, voidaan sanoa että musiikin laitton verkko-jakelu haittaa jo kirjastojenkin toimintaa. Kun ajatellaan kirjastojen tallennelajinoja, kuvataallenteet ovat täysin suojattuja, äänitallenteet nollasuojattuja.”

”Lainausrajoitukset ovat käytössä varsin monessa EU-maassa: Kreikka, Irlanti, Espanja, Portugali ja Englanti. Sitten on maita, joissa on säädetty karenssiaika, jonka jälkeen vasta kirjastot voivat lainata levyjä esimerkiksi Italiassa 18 kuukautta, Belgiassa 6 kuukautta. Tätä karenssiaikaa täydentää korvausoikeussäädöstö.”

”EU:ssa on tutkittu myynnin ja äänitelainauksen suhdetta. Esimerkiksi Hollannissa ja Norjassa suhde on 10:1, Suomessa ollaan yksi-yksi-tilanteessa. Meillä on kaikkein epäedullisin suhdeluku kaupallisten markkinoiden kannalta.”

”Jos CD-levyllä on bonuksena DVD-raita, silloin siinä on täyttä suojaa nauttiva elokuvateos mukana. Sen tyyppisen äänitteen vapaa hankittavuus ei onnistu vaan sen käytöstä on sovittava levy-yhtiön kanssa.”

Heikki Poroila

”Verkkomaailmassa kirjastojen täytyy opetella uusia tapoja, koska lakiin perustuvia oikeuksia ei enää ole. Kaikesta täytyy opetella sopimaan. Iso kysymys on, löytyykö edes Suomen sisällä kirjastojen näkökulmasta kohtuullisia sopimusmalleja. Ei kaupallinen liiketalousmalli voi koskaan sellaisenaan soveltua kirjastojen ympäristöön. ”Pay-

per-use” –ajattelu ei koskaan voi toimia maksuttomia palveluita tarjoavassa yleisessä kirjastossa. Yhdelläkään kunnalla ei ole varaa maksaa käyttöperusteisia tekijänoikeusmaksuja musiikin käytöstä.”

Oletteko valmiit myöntämään kirjastoille oikeuden sopimuslissenssin nojalla valmistaa pelkästään verkossa jaettavista musiikkitiedostoista lainattavia CD-levyjä?

Heikki Poroila

”Käytännössä oikeudenhaltijoiden ja tekijöiden vastauksesta kysymykseen riippuu, onko suomalaisissa kirjastoissa tulevaisuudessa tarjolla uutta suomalaista musiikkia vai ei. Se kirjaston muisti ja koko musiikin kirjo ovat uhanalaisia, jos kirjastoille ei jää mitään toimintaoikeuksia. Kirjastoilla ei ole neuvottelupöydässä valtteja, yhdenkin osapuolen – esimerkiksi Gramexin – kielteinen kanta romuttaa koko yrityksen.”

Risto Salminen

”Tällä hetkellä ei ole olemassa opetusministeriön päätöstä, mikä järjestö toimisi musiikin osalta sopimusosapuolena kirjastojen suuntaan sopimuslissenssineuvotteluissa. Jos Teosto saa tällaisen roolin, on erittäin vaikea kuvitella, että neuvottelut kirjastojen kanssa tyssäisivät ainakaan neuvotteluhaltuttomuuteen. Päämiehemmekin edellyttävät, että teemme sopimuksia heidän musiikkinsa käytöstä. Mitä näihin turvakopioiden tekemiseen ja käyttämiseen tulee, niin kyllä Teostolla on halu neuvotella ja uskallan väittää, että melkein kaikesta on aina omasta puolestamme päästy sopimukseen. Pyrimme olemaan teknologianeutraaleja, tärkeintä on, että tekijä saa korvauksen ja että samantapaisesti katsottavia musiikin käyttäjiä kohdellaan tasapuolisesti.”

Arto Alaspää

”Kuka valmistaisi kirjastoille tässä tällaiset levyt? Eivätkö kirjastot jo nyt halua valmistaa itse kopioita? Jos lähitulevaisuudessa aineistoa siirtyy verkkoon, kyllä sitä edelleen myydään myös tallenteina. Ei oikeudenhaltijan intressinä ole että musiikki lukitaan, mutta sähköisessä kaupassa käyttöehdot ovat neuvottelukysymys.”

”Minkä järjestön opetusministeriö nimittää, sitä en tiedä. En kuitenkaan usko, että se on yksin Teosto, jonka rooli tallennemusiikissa on aika kapea. Gramexilla on äänitteissä suurempi merkitys. Sopimuslissenssi ei voi myöskään olla pakkolissenssi.”

Tommi Lindell

”Why not? En näe siinä mitään mörköjä, möröt ovat ihan muualla. CD-levy sinänsä on jo historiaa monille. Kirjastolaitos ei kuitenkaan ole siihen syyppää. Musantekijöiden on vain mukauduttava siihen, että porukka haluaa ladata musan suoraan iPodiinsa. Tutki ja Gerd Leonhardin mukaan tulevaisuudessa ”digitaaliniivit” – kuten tyttäreni – kokevat musiikin siten, että musiikki on palvelu joka ostetaan, ei enää tuote. Sitä ei kirjastolaitos pysty mitenkään hetkauttamaan.”

”Toisaalta voidaan kysyä, mihin edes näitä itse tehtäviä CD-levyjä tarvitaan. Eihän se ole enää lainaa, jos levyllä on musaa faileina. Vaikka se väline tulee takaisin, ne failit on jo ties missä. Tavallaan se on ylimääräistä kuluja kirjastollekin pyörittää niitä CD-levyjä edestakaisin. Minusta se lainaamisen aika musiikissa on ohitse.”

Martti Heikkilä

”Kirjastolaitoksellahan on oikeastaan rahanarvoinen tilanne siinä, että niillä – varsinkin Kansalliskirjastolla – on kaikki vanha tallella. Jos vanhat masternauhat olisi edes toimitettu sinne eikä kaatopaikalle!”

”Kyllä tällainen ajatus CD-levyjen saamisesta kirjaston kautta on tärkeä suomalaisille, jotka eivät viiden vuoden päästäkään hallitse nettiä. Levykauppoja ei paljon varmaan olekaan, silloin voisi olla hyvä että kirjastossa voidaan auttaa esimerkiksi anoppini kaltaisia ihmisiä. Ehkä tällainen systeemi olisi hyvä luoda.”

”Kuinka nopeasti musiikki tulee kännyköihin, se varmasti ratkaisee monet asiat. Ihmiset eivät tulevaisuudessa halua itselleen sataatuhatta tiedostoa vaan pankkeja, joista voivat löytää sen minkä haluavat juuri silloin kuunnella. Sellainen voisi toimia esimerkiksi kuukausimaksun periaatteella.”

”Sopimuslisenssi on käytännöllinen ratkaisu monissa tilanteissa, mutta se sotii niiden tekijöiden etuja vastaan, jotka eivät haluaisi olla mukana ratkaisuissa. Tekijöiden pitää ehkä ensin sopia näistä asioista keskenään.”

Oletteko valmiit maksamaan kirjastoille korvausta, jos ne ottavat jatkossa hoidaakseen myös verkkomusiikin dokumentoinnin ja PR-toiminnan? Kunnat sitä tehtävää eivät välttämättä rupea tekemään, jos tavaraa ei enää voi ostaa omiin kokoelmiin...

Arto Alaspää

”Kyllä sellainen on lähinnä kuntien ja valtion intressissä, ja se asia pitää ratkaista niiden budjeteissa. Pienessä maassa hajallaan olevan tiedon yhdistäminen on kuitenkin mahdollista.”

Martti Heikkilä

”Jos puhutaan suomalaisesta musiikista, meillä on yhteinen intressi. Siihen varmaan jostain sitä rahaa löytyy. En tiedä, onko kirjastolaitoksen tehtävänä luetteloida kaiken maailman musiikki, mutta kotimaiseen musiikkiin keskittyvä promootioyhteistyö voisi olla järkevää. Meillä voisi olla vaikka Suomalaisen musiikin päivänä yhteinen tempaus.”
“Erona kirjamaailmaan on, että musiikissa on kolme neljä kansainvälistä yritystä, joilla on omat ajatuksensa ja sitten valtavasti pieniä. Pienillä yrityksillä voisi hyvinkin olla kiinnostusta yhteiseen tietokantaan myös verkkomusiikin osalta.”

Risto Salminen

Kyllä sellainen dokumentointi, joka on tällaista yhteistä kulttuuriperintöä, on arvokasta toimintaa. Teoston osalta päätösvalta on jäsenistöllä, tapauskohtaisesti täytyy ottaa kantaa. Joka tapauksessa en usko, että kirjaston toiminta musiikissa uuden tekijänoikeuslain voimaan astumisen myötä loppuu, kyllä tässä jotenkin päästään eteenpäin.”

Tommi Lindell

”En ole valmis maksamaan, koska kirjastopalvelut kustannetaan verovaroista. Mutta ehkä nekin rahat täytyy jossain vaiheessa kaivaa omasta kupeesta, jos asia ei muuten hoidu. Kyllä se vastuu silti päättäjillä ensi sijassa on.”

Miksi on hieno juttu kaikille, että kirjastot voivat Suomessa osallistua musiikin tunnetuksi tekemiseen ja levittämiseen

Heikki Poroila

* Kirjastot edustavat ihmiskunnan **muistia** myös musiikissa. Kokoelmista löytyy sekin musiikki, jota ei voi ostaa ja jota esimerkiksi radioasemat soittavat äärimmäisen satunnaisesti, jos ollenkaan. Kirjastojen tarjoamille aarteille ei ole mitään vaihtoehtoista lähdettä, joka olisi esimerkiksi jokaisen luovan musiikintekijän ulottuvilla. Pitämällä huolta kaiken mahdollisen musiikin saatavuudesta kirjastot tekevät korvaamattoman tärkeätä **kulttuurityötä**.

* Kirjastot tekevät koko ajan vastikkeetonta ja pyyteetöntä **työtä musiikin tunnetuksi tekemiseksi** ja leviämiseksi uusille kuulijoille. Kirjastojen kokoelmatietokannat ovat internetissä tarjolla 24 tuntia vuoden jokaisena päivänä. Tietokantoihin on dokumentoitu perusteellisesti ja informatiivisesti käytännöllisesti katsoen kaikki kotimainen musiikkitarjonta. Vastaavaa tietopankkia ei tarjota yksikään kaupallinen yritys. Mikään internetissä tarjolla oleva tietopankki ei pysty tarjoamaan samalla lailla organisoitua musiikki-informaatiota kuin kirjastojen tietokannat.

* Kirjastot **ostavat** kaiken musiikin, jonka tarjoavat asiakkaille lainattavaksi. Vuonna 2005 Suomen yleiset kirjastot ostivat 127407 musiikkiäänitettä. 20 euron keskihinnan mukaan laskien kirjastot tukivat musiikkia noin 2,5 miljoonalla eurolla. Pääosa siitä meni levy-yhtiöille, mutta pieni siivu myös tekijöille ja esittäjille. Suomalaisen musiikin osuutta ei ole laskettu, mutta se on arviolta ainakin puolet.

* **Kirjastojen tarjonta ei kilpaile kaupallisten uutuuksien tarjonnan kanssa.** Pääosa lainoista syntyy vanhalla kokoelmalla ja tekijänoikeudellisesti usein vapailla klassikoilla, uutuudet ruokkivat hyvin pientä ihmisjoukkoa. Suurimpienkin kirjastojen uutuustarjonta on vähäistä myyntilukuihin verrattuna. Esimerkiksi Maija Vilkkumaan levyä *Se ei olekaan niin* ostettiin HelMet-kirjastoihin (Suomen suurin kirjastojärjestelmä) 57 kappaletta. Kun laina-aika uutuuksilla on 2 viikkoa, ehti levy teoriassa käydä yhden kuukauden aikana parilla sadalla asiakkaalla. Samana aikana levyä myytiin kymmeniä tuhansia (kokonaismyynti on ollut yli 47000 kpl). Mahdollisuus tutustua levyyn kirjaston kautta on todennäköisesti innostanut monet ihmiset levyostoksille vähän myöhemmin uutuusostojen jo hiljennettyä.

* Kirjaston **maksuton lainaus ei lisää merkittävästi kopiointia yksityiseen käyttöön.** Jos joku haluaa kopioida levyn itselleen, siihen on runsaasti muitakin kanavia. Kopioinnista maksetaan myös hyvitysmaksua viimeisen päälle. Useimmat kirjaston asiakkaat eivät vaivaudu tekemään lainkaan kopioita. Tämä kävi ilmi Teoston ja Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen yhteisestä selvityksestä 1990-luvulla. Ei ole erityisiä syitä uskoa, että tilanne olisi muuttunut. Nuorimmat ikäpolvet eivät edes käytä enää kirjastoa vaan hankkivat haluamansa suoraan verkosta – laillisesti tai laittomasti.

Sopimuslisenssi?

Vuoden 2007 alussa astuu voimaan tekijänoikeuslain sopimuslisenssejä koskeva lainsäädäntö (§ 16d & 26), joka ainakin teoriassa tarjoaa kirjastopalveluille ulospääsyn eräistä nykyisen lainsäädännön synnyttämistä umpikujista. Keskeiset ongelmat, joiden ratkaisemiseen laista ei löydy tukea, ovat (1) asiakkaalle lainattavien turvakopioiden tekninen rajausta valokopiomenetelmiin, (2) digitaalisten turvakopioiden etäkäyttö ja (3) turva- ja arkistokopiointiin oikeutettujen kirjastojen kattavuus.

Kirjastot tavoittelevat sopimuslisenssineuvotteluissa oikeutta valmistaa asiakkaalle lainattava turvakopio (annetaan alkuperäisen sijasta) millä tahansa tekniikalla, kun nykyinen laki sallii vain valokopiomenetelmät. Toisena tavoitteena on sallia 16a §:n toisen momentin mukainen turvasiististä digitoidun aineiston käyttäminen myös laitoksen ulkopuolella, ja kolmantena laajentaa tekijänoikeusasetuksessa lueteltujen erivapauksiin oikeutettujen kirjastojen ryhmää.

Sopimukseen perustuva lisenssi on eri asia kuin pakkolisenssi tai lakiin perustuva erivapaus. Sopimuslisenssi syntyy – jos on syntyäkseen – opetusministeriön tehtävään määräämän järjestön ja kirjastoalan välisissä neuvotteluissa. Vaikka laki tulee voimaan pian, kirjastoalan tulevat neuvottelukumppanit eivät ole vielä tiedossa. Myös kirjastoalan oman neuvottelujärjestelmän rakentaminen on kesken. Kansalliskirjaston johtava rooli lienee kuitenkin kaikkien kannalta järkevä lähtökohta.

Musiikkikirjastopalvelut Suomenlahden etelärannalla

Pirjo Hakuni

Viron musiikkikirjastoyhdistys teki vuoden 2005 alussa selvityksen maansa yleisten kirjastojen musiikkikirjastopalveluista, käyttäjien odotuksista ja toiveista, palveluiden kehittämistarpeista sekä musiikkikirjastonhoitajien ja kirjastonjohtajien asenteista ja suhtautumisesta nykyisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen. Tutkimuksen suunnittelivat ja toteuttivat Kaie Viigipuu (Tallinnan kaupunginkirjasto), Meery Salu (Tarton kaupunginkirjasto) ja Ene Roost (Pärnun kaupunginkirjasto). Se tehtiin lomakekyselynä kolmelle eri kohderyhmälle: kirjaston käyttäjille, kirjastonjohtajille ja musiikkikirjastonhoitajille. Kyselylomakkeissa oli sekä kaikille yhteisiä että kullekin ryhmälle omia kysymyksiä. Kyselyyn poimit-

tiin kirjastot, joissa tiedettiin olevan musiikkiosasto tai musiikille oma tila, yhteensä 12 kirjastoa. Yksi kirjasto näistä ei osallistunut tutkimukseen. Mukana olivat seuraavien paikkakuntien pääkirjastot: Tallinna, Tartto, Pärnu, Kohtla-Järve, Rapla, Rakvere (Lääne-Virumaa Keskraamatukogu), Keila (Harju maakonnaraamatukogu), Paide (Järvamaa Keskraamatukogu), Haapsalu (Lääne Maakonna Keskraamatukogu), Võru (Võrumaa Keskraamatukogu) ja Kuressaari (Saaremaa Keskraamatukogu). Kun Virossa on yhteensä 552 yleistä kirjastoa, musiikkikirjastopalveluja tarjoavia on siis todella vähän. Kyselylomakkeita kerättiin yhteensä 226 (joukossa 187 käyttäjää, 26 kirjastonhoitajaa ja 13 johtajaa).

Käyttäjiltä kysyttiin kirjastokäyntien tiheyttä, mihin tarkoitukseen musiikkikirjastopalveluja käytettiin, mielipidettä palveluiden sisällöstä ja tasosta, tiloista ja laitteista, henkilökunnasta ja tietokantojen käytöstä. Vastaaja valitsi viidestä eri vaihtoehdosta itselleen sopivimman. Kirjastonjohtajilta ja musiikkikirjastonhoitajilta kysyttiin edellä mainittujen asioiden lisäksi musiikkipalveluiden merkityksestä ja tavoitteista, mielipiteitä oman kirjaston musiikkipalveluista ja niiden kehittämisestä sekä mahdollisia kehittämistyötä estäviä asioita. Kaikilta vastaajilta kysyttiin lisäksi ikä ja koulutustaso sekä myös musiikillinen koulutus. Musiikkikirjastopalvelut Virossa ovat perinteisiä. Suomeen verrattuna av-aineistojen lainaus on vähäisempää ja aineiston käyttö kirjastossa usein ainoa mahdollisuus.

Tulokset osoittivat, että mitä paremmat olosuhteet palveluille oli luotu, sitä aktiivisempia käyttäjät ovat. Jos rahaa musiikkipalveluille ei ole osoitettu, kysyntä käyttäjien puolelta on vähäinen, tarjonta siis näytti luovan kysynnän. Johdon ja hankintaosastojen asenteet musiikkipalveluja kohtaan olivat myös varsin merkittäviä tekijöitä palveluiden kehittämisessä.

Musiikkipalveluiden käyttäjät olivat valtaosin lapsia, nuoria tai nuoria aikuisia. Useimmat kävivät kirjastossa kerran viikossa tai 1-2 kertaa kuukaudessa. Musiikkikirjastoa käytettiin ensi sijassa vapaa-ajan viettoon, virkistykseen tai uutuuksineen tutustumiseksi. Useimmat käyttäjät antoivat kokoelmille ja palveluille lähes kauttaaltaan hyviä arvosanoja. Vain videokokoelmien toivottiin olevan parempia. Kaikenlaista aineistoa toivottiin kirjastoon tietysti lisää. Vain 47% asiakkaista oli käyttänyt kirjaston aineistotietokantaa tai tunsivat muita tietokantoja. Yhdeksi tärkeäksi tehtäväkseen musiikkikirjastonhoitajat näkivätkin tämän tutkimuksen jälkeen tietokannoista tiedottamisen ja niiden käytön opastamisen.

Palvelujen kehittämisen esteinä kirjastonjohtajat mainitsivat tilaongelmat, rahan vähäisyyden, tekijänoikeuden ja käyttäjien vähäisen kiinnostuksen.

Kyselytutkimuksen johtopäätökset

Kyselyn tekijät esittävät loppuyhteenvedossaan kirjastojen musiikkipalveluille tutkimuksen tulosten perusteella seuraavia tavoitteita ja toiveita:

* yleisten kirjastojen musiikkitoiminnalle tulisi määritellä selkeät tavoitteet;

- * musiikkiosaston pitäisi olla itsestään selvä osa yleisen kirjaston palveluja, se ei saisi olla riippuvainen johdon asenteista tai henkilösuhteista kirjaston sisällä;
- * musiikkikirjastonhoitaja ei saa entusiasmissaan olla liian alistuvainen oleviin olosuhteisiin;
- * musiikkitoiminnoilla tulee olla oma määrärahansa kirjaston sisällä;
- * musiikkiaineistolle saatava valintaperiaatteet;
- * tekijänoikeudelliset ongelmat on ratkaistava;
- * käyttäjien positiiviset asenteet ja palveluille antamat hyvät arvostukset perustuvat toivottavasti hyviin kokemuksiin;
- * löydettävä vastaus kysymykseen: miksi musiikkikirjastopalveluja tarjotaan niin harvassa kirjastossa;
- * edessä on suuri työ, että musiikkikirjastopalvelut saadaan vastaamaan nykyajan vaatimuksia;
- * innostuksen lisäksi tarvitaan yhteistyötä, olemassaolevan tutkimusta ja analysointia (mutta mistä siihen tekijät, musiikkikirjastonhoitajilla ei ole aikaa eikä tottumusta).

Kysely kokonaisuudessaan osoitteessa
www.utlib.ee/fonoteek/EMKY.

Intervallin hakemisto 2006

Tekijänmukainen hakemisto

Aalto-Koistinen, Riitta

Forspil 2006:4:13
 Sampolan aivorihi 2006:1:3
 Tilastoraapaisua 2006:1:21

Ahonen, Helena

Sampolan aivorihi 2006:1:3

Alaspää, Arto

Tekijänoikeusseminaarissa sanottua
 2006:4:37

Hakkola, Kalle

Kirjastossa Amsterdmissa 2006:1:27

Hakuni, Pirjo

Forspil 2006:4:13
 Hyvää syntymäpäivää, Wolfgang
 Amadeus! 2006:1:24
 Musiikkikirjastopalvelut Suomenlah-
 den etelärannalla 2006:4:42
 Sampolan aivorihi 2006:1:3
 Tampereen musiikkiosaston kysely
 nuottien lainaajille 2006:3:8

Heikkilä, Martti

Tekijänoikeusseminaarissa sanottua
 2006:4:37

Heikkinen, Pekka

Tekijänoikeusseminaarissa sanottua
 2006:4:37

Härmä, Anna

Sampolan aivorihi 2006:1:3

Ikkala, Mikko

Pulsar – uuden musiikin festivaali

Kööpenhaminassa 2006:4:34

Ikäheimo, Ulla

Intervalli verkkoon 2006:4:1

Reunamerkintöjä musiikin luetteloinnista

Tanskan ja Ruotsin malliin 2006:4:33

Sampolan aivorihi 2006:1:3

Suomalaiset musiikkikirjat 2005 2006:3:19

Järvelin, Ritva

Sampolan aivorihi 2006:1:3

Kiviniemi, Eeva

Sampolan aivorihi 2006:1:3

Kunttu, Samuli

Kööpenhaminan pääkirjastossa 2006:4:14

Lehikoinen, Markku

Gentofte – Alvar Aalto ja uusia

työkaluja 2006:4:28

Lind, Jaakko

Kalifiksi kalifin paikalle 2006:3:2

Malmön kaupunginkirjasto 2006:4:23

Lindell, Tommi

Tekijänoikeusseminaarissa sanottua

2006:4:37

Marcus, Robin

Sampolan aivorihi 2006:1:3

Mertsalmi, Pirkko

Sampolan aivorihi 2006:1:3

Mäkelä, Kyösti

Sampolan aivorihi 2006:1:3

Mäkinen, Jouni

Sampolan aivorihi 2006:1:3

Niemelä, Marko

Gentofte 2006:4:28

Nylander, Urpo

Kööpenhaminan kirjasto 2006:4:14

Piepponen, Katri

Sampolan aivorihi 2006:1:3

Poroila, Heikki

Aikansa kutakin 2006:1:1

Ammatti: musiikin tietopalvelu (Lea

Tastulan haastattelu) 2006:4:3

Anarkisti kirjastossa? 2006:1:32

Kalifiksi kalifin paikalle (Jaakko

Lindin haastattelu) 2006:3:2

Mestari vai oppipoika? 2006:1:25

Musiikki varastoon 2006:3:14

Muutosten vuosi 2007 2006:4:47

Sampolan aivorihi 2006:1:3

Tekijänoikeuslaki muuttui 2006:1:29

Tekijänoikeusseminaari 2006:4:37

Vainko liike on tärkeää? 2006:3:1

Vuoden 2006 hakemistot 2006:4:44

Sahlander, Taina

Frederiksbergin kirjasto 2006:4:26

Salminen, Risto

Tekijänoikeusseminaarissa sanottua

2006:4:37

Sutela, Juha

Musiikkia verkosta 2006:4:29

Sampolan aivorihi 2006:1:3

Tastula, Lea

Ammatti: musiikin tietopalvelu

2006:4:3

Odensen musiikkikirjasto 2006:4:17

Tuohiniemi, Jaakko

IAML Göteborg 2006:4:8

Yletyinen, Sirkka

Sampolan aivorihi 2006:1:3

Asiahakemisto

Aalto, Alvar 2006:4:28
Amsterdamin musiikkikirjastot
2006:1:27
CD-kotelot : pehmeät 2006:4:15
Frederiksberg 2006:4:26
Gentofte 2006:4:28
Göteborg : IAML 2006:4:8
Haydn, Michael 2006:1:25
IAML Göteborg 2006:4:8
Intervalli : tulevaisuus 2006:1:1,
2006:4:1, 2006:4:47
Itsepalvelu : varaukset 2006:4:15
Kööpenhamina : pääkirjasto 2006:4:14
Lind, Jaakko : haastattelut 2006:3:2
Luettelointi : musiikki : Tanska ja
Ruotsi 2006:4:33
Luumu-ryhmän päätöksiä 2006:1:35
Malmö : kaupunginkirjasto 2006:4:23
Mozart, Wolfgang Amadeus 2006:1:24,
2006:1:25
Musiikki : luettelointi : Tanska ja Ruotsi
2006:4:33
Musiikkibibliografia 2005 2006:3:19
Musiikkikirjastopalvelut : Viro 2006:4:42
Musiikkivarasto : Tikkurila 2006:3:14
Musikwebb 2006:4:33
Naxos Music Library 2006:4:32
Netmusik.dk 2006:4:22
Nuottien lainauskysely : Tampere
2006:3:8
Odense : musiikkikirjasto 2006:4:17

Palvelupoliittiset periaatteet 2006:1:3
Pulsar – uuden musiikin festivaali
Kööpenhaminassa 2006:4:34
RILM 2006:4:10
RIPM 2006:4:10
Ruotsi : luettelointi : musiikki 2006:4:33
Ruotsin musiikkikirjastot 2006:4:13-35
SheetMusicNow 2006:4:31
Suomalaiset musiikkikirjat 2005
2006:3:19
Tampere : Nuottien lainauskysely
2006:3:8
Tanska : luettelointi : musiikki 2006:4:33
Tanskan musiikkikirjastot 2006:4:13-35
Tastula, Lea : haastattelu 2006:4:3
Tekijänoikeuslaki 2006:1:29
Tekijänoikeusseminaari 2006:4:37
Tikkurila : musiikkivarasto 2006:3:14
Tikkurilan kirjaston musiikkiosasto :
henkilövaihdokset 2006:3:2
Tilastot : musiikkikirjastot 2006:1:21
Toolbox : Tanska 2006:4:28
Uusi musiikki : festivaalit 2006:4:34
Vaidhyanathan, Siva (kirja-arvostelu)
2006:1:32
Varaukset : itsepalvelu 2006:4:15
Verkkomusiikki : Ruotsi 2006:4:29
Verkkomusiikki : Tanska 2006:4:29
Viro : musiikkikirjastopalvelut 2006:4:42

Muutosten vuosi 2007

Heikki Poroila

Kuten Ulla Ikäheimo pääkirjoituksessaan toteaa, tämä on näillä näkymin viimeinen paperille painettu Intervalli. Vuonna 2007 julkaisemme lehden taas neljänä numerona, mutta paperin sijasta värikkäänä PDF-lehtenä. Lehdestä tulee tämän uudistuksen myötä maksuton, PDF-Intervallin saa vapaasti ladata jokainen halukas. Latausosoite löytyy sekä Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen sivuilta www.kaapeli.fi/~musakir että osoitteesta www.kirjastot.fi/musiikki/.

Intervallin 20. vuosikerta merkitsee jo suurta tuotanto- ja lukuteknistä muutosta, mutta ei siinä vielä kaikki. Myös Musiikkikirjastoyhdistyksen verkkosivut tulevat muuttumaan nykyisestä, kuten myös Kirjastot.fi:n musiikkiosuus. Tarkoituksena on keskittää varsinaiset musiikkikirjastoväen verkkopalvelut Kifiin otsikon Musiikkikirjastot alle. Yhdistyksen sivuille jäävät varsinaisten järjestöasioiden lisäksi vain painettujen julkaisujen tiedotus. Kaikki varsinaiset verkkojulkaisut siirretään yhteen paikkaan. Tavoitteena on lopettaa nykyinen pohdiskelu siitä, mitä milläkin sivulla voi odottaa kohtaavansa. Jatkossa kaikki musiikkikirjastoammattilaisten verkkopalvelut tulevat löytymään samasta osoitteesta www.kirjastot.fi/musiikki.

Verkkosivu-uudistusten toteutumisvauhti on avoinna, mutta ainakin vakaa aikomus on saada pääosa muutoksista tehdyksi kevään 2007 aikana. Käynnissä oleva Kirjastot.fi:n ohjelmistojen vaihtaminen saattaa kuitenkin jossain määrin hidastaa uudistuksia.

Uudistuksia ei siis tehdä pelkästä uudistumisen ilosta vaan jotta musiikkikirjastoväelle tarjolla olevat palvelut saadaan mahdollisimman monen tietoisuuteen ja ulottuville vaivattomasti. Tarkoitus on kehittää molempia sivuja myös käyttäjien toiveiden mukaisesti. Palautetta ja kommentteja saa antaa.

Tämän numeron kirjoittajat, puhujat ja kuvaajat

Riitta Aalto-Koistinen, Helsingin kaupunginkirjasto

Arto Alaspää, ÄKT ry

Pirjo Hakuni, Tampereen kaupunginkirjasto

Martti Heikkilä, Elvis ry

Pekka Heikkinen, Kansalliskirjasto

Mikko Ikkala, Helsingin kaupunginkirjasto

Ulla Ikäheimo, Helsingin yliopiston kirjasto

Markku Lehikoinen, Espoon kaupunginkirjasto

Jaakko Lind, Vantaan kaupunginkirjasto

Tommi Lindell, Elvis ry

Marko Niemelä, Rovaniemen kaupunginkirjasto

Urpo Nylander, Helsingin kaupunginkirjasto

Heikki Poroila, Vantaan kaupunginkirjasto

Taina Sahlander, Kangasalan kunta

Risto Salminen, Teosto ry

Juha Sutela, Oulun kaupunginkirjasto

Lea Tastula, Tampereen kaupunginkirjasto

Jaakko Tuohiniemi, HY hum. tieteiden kirjasto, musiikkیتiede

To our international readers

This is the last printed issue of Intervalli magazine. From 1/2007 on Intervalli will be published as a PDF magazine only. There will still be four issues every year, but now with colour pictures and possibly a new layout. If you wish to continue reading or checking Intervalli, you should visit either <http://www.kaapeli.fi/~musakir/interval/index.html> or <http://www.kirjastot.fi/musiikki> to get the downloading address sometime in March. You are free to download, distribute and print this magazine. If you have any questions about Intervalli, please send us e-mail (musakir@kaapeli.fi).

Heikki Poroila, editor-in-chief